

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

L. ՏԱՐԻ ԹԻԲ 44 (1494) ՇԱԲԱԹ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 04, 2010
VOLUME 30, NO. 44 (1494) SATURDAY, DECEMBER 04, 2010

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Գ. Հնչակեան Կուսակցության
Արևմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

ԱՅՍ ՏԱՐԻԱՆ ԹԵԼԵԹՈՆԸ՝ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԿԵՑՈՒԱԾՔԻ ՉԱՓԱՆԻՇ

ՏՕԲԹ Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Մեր, 20 նոյեմբեր 2010 թուականի համարին մէջ, անդրադարձանք «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կազմակերպած 13-րդ քելեթոնային հանգանակութեան մասին: 25 նոյեմբեր 2010-ին տեղի ունեցաւ, մշտապէս «Գոհարանութեան Օր»ուան գուգադիպող եզակի նշանակութիւն ունեցող հանգանակութիւնը, որուն տալիք արդիւնքը, ըստ մեր նախատեսութեան, պիտի ըլլար եզակի՝ ե՛ւ իր որակով ե՛ւ իր ձեւով բերած նիւթական արդիւնքով: Ուրախ ենք յայտնելու, որ այդպէս ալ եղաւ:

Անցնող սկզբնական տասը տարիներուն վրայ հիմնովն-եօթը միլիոնով սկսած, ապա առաւելագոյնս, նախորդ տարուան տասնըհինգ միլիոնի հասած հանգանակուած գումարը՝ այս տարի, վեց միլիոն տուրքի մեծ տարբերութեամբ գերազանցուեցաւ: Այս երեւոյթը ցոյց կու տար մեր ժողովուրդի կապուածութիւնն ու նուիրումը Արցախ աշխարհին եւ անոր զարգացման գործընթացին՝ հաստատապէս մերժելով ամէն կարգի մկրատման նախաձեռնութիւն, որ կրնար խնդրոյ առարկայ դարձնել անոր հողային ամբողջականութիւնը:

Այս տարուան վեց միլիոն տուրքի մեծ տարբերութեամբ գերազանցուած հանգանակուած գումարը պատահական չէր: Հոն իրենց դերը շերմապէս խաղցած էին հայ ժողովուրդի խորը հայրենասիրութիւնը, արժանապատուութիւնը, միասնական կեցուածքը եւ հաւատքը՝ հանդէպ իր ապագային:

Արդարեւ, հոն, քելեթոնի պատուով վրայ էր Արցախով խանդավառ՝ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի շուրջ միասնացած մեր երախտաշատ ժողովուրդը, իր կրթական կառոյցներու մատուցած սերունդներու, անցնող ուսումնական տարուան շրջանին հետեւողականօրէն կատարած հայրենասիրական խնայողութիւններով: Հոն էր ան՝ ասպարէզով մասնագէտ, կամ պարզ աշխատանքող ստույգ, որ քիչ ու շատով բերաւ իր նիւթական շնորհակալ մասնակցութիւնը: Ներկայ էր ան իր շինարար բարերարներու ասպետական ներդրումներով եւ քաղաքական ելոյթներով: Հոն էր մեր ժողովուրդը, իր հոգեւոր պատգամներով եւ մաղթանքներով քաղաքը՝ կրօնական պետերով: Ներկայ էր ան իր ազգային քաղաքական կուսակցութիւններուն ունեցած նպատակասլաց, այլապէս խթանիչ

Շաբ.ը էջ 18

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԹԵԼԵԹՈՆԻ ԱՌԹԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԵՑԱՒ ԱԲԵԼԻ ՔԱՆ 20 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈՒՐ

Նոյեմբեր 25-ին տեղի ունեցաւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի 13-րդ տարեկան թելեթոնը, որու ընթացքին Հայաստանէն ու Սփիւռքի տարբեր երկիրներէն հաւաքուած գումարները կազմեցին 20 միլիոն 862 հազար 733 տուրք:

12 ժամուայ վրայ երկարող թելեթոնը տեղի ունեցաւ Լոս Անճելըսի մէջ ու սփռուեցաւ երկրագունդի գրեթէ բոլոր կողմերը: Թելեթոնին մասնակցելու համար Լոս Անճելըս ժամանած էին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Բակո Սահակեանը Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ Արք. Մարտիրոսեանը, ինչպէս նաեւ հազարավարներ ու արուեստագէտներ Հայաստանէն:

Այս տարուայ թելեթոնը տեղի ունեցաւ «Ջուրը կեանք է» կարգախօսին տակ, նպատակ ունենալով Արցախի գիւղերու ջրամատակարարման համակարգի կառուցումը:

«Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր վարչութեան հասարակացութեան հետ կապերու բաժնի ղեկավար Յասմիկ Գրիգորեանը «Ազատութիւն» ռատիոկայանին յայտնեց որ, թելեթոնի ըն-

թացքին յայտարարուած գումարներուն մէջ ներառուած են բոլոր այն գումարները, որոնք հաւաքագրուած են «Հայաստան»

Շաբ.ը էջ 4

ԲԱՅԱՅԱՅՏՈՒԱԾ ԳԱՂՏՆԻ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԶԱՅՐՈՅԹ ՅԱՅՏՆԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԵՆ ԴԵՊԻ ԻՐԱՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԶԵՆՔԵՐՈՒ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Նոյեմբեր 28-ին «Ուիլքիլիքս» կայքէջը հրատարակեց Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարութեան պատկանող հարիւր հազարաւոր զաղտնի փաստաթուղթեր, որոնք եկան դիւանագիտական մեծ իրարանցում յառաջացնելու աշխարհի գրեթէ բոլոր մայրաքաղաքներուն մէջ:

Բացառուած փաստաթուղթերէն մէկը կը վերաբերի Հայաստանէն դէպի իրան գէնքերու փոխադրութեան: 2008 թուականի Դեկտեմբերին Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարի փոխանորդ ձոն Նեկրափոնթէ, Երեւանի ղեկավարման միջոցաւ խիստ նամակ մը յղած է Սերժ Սարգսեանին, զայրոյթ յայտնելով գէնքերու իրան փոխադրումին կապակցութեամբ:

2003 թուականին Հայաստան նպատած է, որ իրան հրթիռներ եւ գնդացիներ ձեռք ձգէ: Այդ գէնքերը 2007-ին օգտագործուած են իրաքի մէջ շիա գիւնեալներու կողմէ՝ ամերիկացի զինուորականներու դէմ:

Ըստ փաստաթուղթի, Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարը Քոնտրոլիզա Ռայս ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի առթիւ այս հարցը նախ քննարկած է Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանի հետ, սակայն ան հերքած է գէնքի փոխանցման իրողութիւնը:

Ճորձ Պուշի նախագահութեան վերջին օրերուն գրուած նամակը կը սպառնայ պատժամիջոցներ գործադրել Հայաստանի դէմ եւ կը ներկայացնէ շարք մը քայլեր, որոնք պէտք է առնուին իշխանութիւն-

ներուն կողմէ, որոնց շարքին՝ իրաւունք տալ Ամերիկացի մասնագէտներուն, անակնկալ ստուգումներ կատարելու Հայաստանի մէջ:

Միջազգային մամուլին մէջ լոյս տեսած տեղեկութիւններու համաձայն, Ամերիկան այս սպառնա-

լիքներուն պատասխանելով, Սերժ Սարգսեան համաձայնած է ենթարկուիլ նամակին մէջ յիշուած պայմաններուն:

Հայաստանի նախագահի խօս-

Շաբ.ը էջ 4

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐՏՈՂԱՆԻՆ ՅԻՇԵՑՈՒՑ ՉՍՈՒՆԱԼ ԵՒ ՅԱՐԳԵԼ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Լիբանանահայութիւնը երէկ իր քաղաքական բոլոր հոսանքներով մասնակցեցաւ թուրքիոյ վարչապետ Ռեճէպ Թայիպի էրտողանի Լիբանան կատարած այցելութեան առիթով հայ քաղաքական երեք կուսակցութիւններու նախաձեռնութեամբ Պէյրութի Նահատակաց

հրատարակին մէջ կազմակերպուած բողոքի հաւաքին:

Լիբանանի տարբեր շրջաններէն, Պէյրութի արուարձաններէն բազմահազար հայորդիներ, լիբանանեան դրօշներով, պատառնե-

Շաբ.ը էջ 19

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՂԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԵ ԴՕՅՔՕԹԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐՈՒԹՅՆԵՐ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Միայն տարի մը առաջ էր երբ Սերժ Սարգիսեանի վարչախումբի կողմնակիցները կը գովերգէին անոր նախաձեռնողական քաղաքականութիւնը: Անոր «ֆուլթայրային» եւ «փրօթոքային» նախաձեռնութիւնները կը ներկայացուէին որպէս Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան նուաճումներ, որոնցմով հակազդեցութիւնէ կ'անցնէր նախաձեռնողականութեան, պաշտպանական դիրքէ կ'անցնէր յարձակողականի, «շրջակայքներով» հակառակորդները:

Այս նախաձեռնողական եւ յարձակողական քաղաքականութեան մեկնարկէն հազիւ տարի մը ետք, Սերժ Սարգիսեանի վարչախումբը յանկարծ կ'անցնէր պոչքօթի քաղաքականութեան, «Աղթամարեան» ու «Լիզպոնեան» հակազդեցութիւններով: Ու բնականաբար վաչախումբի կողմնակիցները կը սկսին գովերգել անոր ինչպէս ու մտածուած քաղաքականութիւնը: Այս անգամ գովեստը հակառակորդները «շրջակայքներով» մասին չէ, այլ՝ Հայաստանի արժանապատուութիւնը բարձր պահելու մասին է:

Թիւնը բարձր պահելու մասին է: Երբ մէկ տարուան մէջ պետութիւն մը կը ստիպուի քաղաքական «կուրս»ի 180 աստիճան փոփոխութիւն կատարել, այդ մէկը նշան է անոր վարած քաղաքականութեան անանկուստեան: Որ բնականաբար կ'առաջնորդէ հակառակ հարցումին՝ նախկին թէ ներկայ կուրսները որքանով կը համապատասխանէին պետական գերագոյն շահերուն: Արդեօք ատոնք արդիւնք էին սերտուած ուսումնասիրութեանց, թէ պարզապէս կը հետապնդէին հատուածական շահադիտական նպատակներ եւ կամ աւելի վատ՞ արդիւնք էին դուրսէն եկած թելադրանքներու:

Պոչքօթը քաղաքական կեանքի մէջ իր տեղը ունի, բայց միայն որպէս ծայրայեղ եւ վերջին միջոց: Չենք ուզէր մտածել թէ մեր վիճակը վատթարացած է այնքան, որ ուրիշ ելք չենք գտնէր, բացի Աղթամարն ու ՆԱԹՕի Լիզպոնեան գաղաթափողով պոչքօթելու ստիպողութենէն: Ատոնք պարզապէս կը բացայայտեն վարչախումբի վարած սնանկ քաղաքականութիւնը:

ՊԱՐՈՆԱՅՔ ԲՈՆԱՊԵՏՆԵՐ, ԻՇԽԱՆԱԶԱՒԹՆԵՐ

ԷՄԻԼ ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ

Դուք, լինելով շատ թէ քիչ գրագէտ, գիտակից մարդիկ, հասկանում էք, որ գինուորական ստորաբաժանումներում հնչած են գիրնուորների կեանքը իսկող կրակոցներն իրականում ձեր դէմ են ուղղուած: Այսօր բանակում տեղի ունեցող ցանկացած բացասական երեւոյթների մեղքը ձեր վրայ վերցնելու պատասխանատուութիւնից դուք ճողոպրում էք հենց այն պատճառով, որ բանակում գնդակահարում է ձեր «բարոյականութիւնը», հանրային վարքագծի ձեր նորմերն ու արժէքները:

Բանակի հանդէպ ունեցած ձեր անարդար վերաբերմունքի հետեւանքով դուք՝ սկսած առաջին դէմքից մինչեւ իր մերձակորները, նախարարները, պատգամաւորները, գեներալները եւ իրենց բոլոր ազգականներն ու մերձակորները՝ ձեզնից սերտաձոններին ազատում էք բանակային ծառայութիւնից կամ տեղակալութեան յարմարաւէտ եւ տարբեր տեղեր՝ դրանով իսկ դրսեւորում էք եւ սերմանում «կաստայական-ընտրախաւային» թշնամանք հասարակութեան նկատմամբ: Ձեզ համար այդ սկզբունքը դարձել է գործելու եւ գործում է գիտութեան ու կրթութեան, տնտեսութեան եւ արդարադատութեան, սոցիալական եւ գիրնուորական ծառայութեան ոլորտներում, առ հասարակ ազգային կարեւորագոյն շահերի բոլոր ոլորտներում:

Այս ամէնի հետեւանքով իրապէս վտանգուած է ազգային անվտանգութիւնն ու պետականութիւնը: Նիւթական արժէքներին տիրանալու, դրանք բազմապատկելու հարցում դուք յազուրդ տուեցիք ձեր շարժիական ձգտումներին ու մեղսաւոր նկրտումներին: Դուք օտարուեցիք հասարակութիւնից: Ձեզ ենթարկեցրիք իրաւապահ եւ ծառայողական մար-

միները, Սահմանադրութիւնը, ձեզ շրջապատեցիք գինուած պահակախմբերով, որպէսզի ձեր կատարած բոլոր յանցագործութիւններն ու իրաւախախտումները մնան անպատիժ: Ձեր գոռոզամտութիւնը, անձեռնմխելիութիւնն ու ամենակարող կեցողութիւնը՝ ձեր իսկ ստեղծած ամենաթողութեան միջոցով ստանալու է, նետուած արդարութեան եւ զարգացման ձգտող հասարակութեանը, ժողովրդին: Դուք, չարորակ ուռուցքի նման ախտահարում էք ազգային եւ պետական գործունէութեան բոլոր կարեւորագոյն օղակները:

Այսօր բանակում տեղի ունեցող միջոցառումները այդ չարորակ հիւանդութեան ախտանշաններն են, որի մետաստազները խորապէս մխրճուել են բանակի բոլոր կառուցներում, ախտահարելով ամէն ինչ:

Բանակը դուք ծառայեցնում էք հասարակութեան նկատմամբ ձեր կաստայի հեղեմնիւրան ապաստովելու, հայ ժողովրդին օտար եւ խորթ արժէքներ պարտադրող ուժային յենարան:

Այսօր բանակում գնդակահարում է Ձեր «բարոյականութիւնը»: Ձեր անբարոյ կեցողութեամբով դուք էք այդ յուսահատ կրակոցների թիրախը: Ձեր «բարոյականութեան» կողմից ճնշուած, ոտնատակ արուած ազատութեան ձգտող անհատն է, որ լուծում է ստեղծուած անելանելի գոյապայմաններից ոգու ազատագրման խնդիրը:

Դուք էք գինուորների եւ գինուծառայողների համար ստեղծել գոյութեան եւ գոյապահպանութեան հիմնախնդիր, որը երկսայր է:

Այսօր դուք վիրտուալ թիրախ էք, վաղը կը դառնաք իսկական թիրախ:

Պարտնաջ բռնապետներ, կամաւոր հրաժարուէք իշխանութիւնից, որին այդպէս կառչած էք: «7 ՕՐ»

ՍԵՓԱԿԱՆ ՄԱՐՇՆ ՈՒ ՕՏԱՐ ԴԵՄԱՐՇՆ ԶԱՆՑԱԾ-ԶԳԱՑԱԾ ԲԱՆԵՐ

ՅԱԿՈՐԲԱԴԱԼԵԱՆ

ՆԱՏՕ գլխաւոր քարտուղարի յատուկ ներկայացուցիչ Ռոբերդ Միմոնսը, ով ի դէպ առաջիկայ օրերին վայր է դնում իր լիազօրութիւնը, օրերս յայտարարեց, թէ ՆԱՏՕ համար հասկանալի է Սերժ Սարգսեանի դիրքորոշումը, սակայն ափսոսում են, որ նա չմասնակցեց Լիսաբոնի Վեհաժողովին: Միմոնսը, այդ ամէնով հանդերձ, նաեւ յայտարարել էր, որ ՆԱՏՕ-ն Ղարաբաղի հարցում ջնջակցում է Մինսկի խմբի եւ նրա հռչակած երեք սկզբունքների «կոմբինացիային»՝ տարածքային ամբողջութիւն, ազգերի ինքնորոշում եւ ուժի չկիրառում:

ՆԱՏՕ-ն նոր չէ, որ յայտարարում է այդ մասին: Հիւսիսատլանտեան Դաշինքը Ղարաբաղի հարցում միշտ էլ ձեռնպահ է մնացել միջամտութիւնից եւ յայտարարել, որ այդ խնդիրը ԵԱՀԿ շրջանակի եւ դրա մանդատով գործող Մինսկի խմբի տիրոջն է: Այժմ ՆԱՏՕ-ն, Սերժ Սարգսեանի այսպէս ասած լիսաբոնեան դեմարշի առիթով, եւս մէկ անգամ յայտարարում է այդ մասին: Այլ կերպ ասած, ՆԱՏՕ-ն ցոյց է տալիս, որ այդ դեմարշը բացարձակապէս գուրկ էր որեւէ լուրջ դիւանագիտական հիմքից:

Բանն այն է, որ հակամարտութիւնների վերաբերել պետութիւնների տարածքային ամբողջութեան եւ անկախութեան անձեռնմխելիութեան մասին ՆԱՏՕ-ն յայտարարել է միշտ, ինչը սակայն Հայաստանի իշխանութեանը, այդ թւում Սերժ Սարգսեանին, չի խանգարել ՆԱՏՕ-ի հետ շփումներ ունենալ, այցելել ՆԱՏՕ կենտրոնակայան, բարձր մակարդակի հանդիպումներ եւ համատեղ մամուլի ասուլիսներ ունենալ: Հետեւաբար, զարմանալի է, թէ ինչու յանկարծ որոշուեց բոյկոտել Լիսաբոնը:

Յայտնի մի անեկդոտ կայ, երբ մի մարդ նստում է տաքսի եւ ճանապարհին վարորդին ասում, թէ ինքը մտավախութիւն ունի, որ վերջում կարող է մոռանալ, եւ այդ իսկ պատճառով խնդրում է փողը հենց հիմա վերցնել: Վարորդը վերցնում է: Մի քիչ էլ գնալուց յետոյ ուղեւորը նորից դիմում է վարորդին եւ ասում, թէ վախենում է վերջում մոռանալ եւ խնդրում է փողը հենց հիմա վերցնել: Վարորդը տարակուսած վերցնում է: Մի քիչ էլ գնում են, եւ ուղեւորը նոյն խնդրանքով էլի դիմում է վարորդին, որը նորից վերցնում է, բայց մի քիչ վատ զգալով, որ սկզբնական ուղեւորը դեռ տեղ չհասած արդէն մի քանի անգամ վճարել է ուղեվարձը: Երբ տեղ են հասնում, ուղեւորը նորից հանում է գրպանից փողը որ վճարի, բայց վարորդն արդէն անյարմար է զգում փողը այս անգամ էլ վերցնել եւ հրաժարոււմ է, դիմադրում: «Է ինչի, ամբողջ ճանապարհին վերցրիր, հիմա էլ չեմուշում ես անու՞մ», ասում է ուղեւորը:

Ստացւում է, որ Հայաստանն ամբողջ ճանապարհին «վերցրել է փողը», մէկ էլ հասնելով Լիսաբոն՝ սկսել է «չեմուշում անել»: Ինչու: Չէ որ կարելի էր գտնէ ճանապարհին էլ մի քիչ «չեմուշում անել», մի քիչ դժգոհութիւն կամ մի քիչ

մտահոգութիւն յայտնել, որ ՆԱՏՕ-ն անընդհատ հակամարտութիւնների կարգաւորման հարցում միեւնոյն սկզբունքն է յիշատակում, որ եթէ այդպէս շարունակուի, ապա Հայաստանը կարող է եւ աննպատակաբար զոհնել ՆԱՏՕ-ի բարձր մակարդակի հաւաքների մասնակցելը:

Հազիւ թէ պաշտօնական Երեւանն այնքան միամիտ էր, որ կարծեր, թէ Լիսաբոնի Վեհաժողովի նախօրէին չգնալով Վեհաժողով, Սերժ Սարգսեանն իրար էր խառնելու ՆԱՏՕ-ն:

Թւում է, թէ արդէն անցած գնացած բան է եւ անտեղի ժամանակի ու էներգիայի վատնում է դրա մասին նորից խօսելը: Բայց դիւանագիտութեան, այն էլ համաշխարհային դիւանագիտութեան մէջ, անցած-գնացած բաներ թերեւս չեն լինում: Հետեւաբար, Լիսաբոն գնալով կամ չգնալով հարցեր չեն լուծուում: Այդպէս հարցերը լաւագոյն դէպքում շարունակում են մնալ, կուտակուել, ծանրանալ: Միւթարութիւն կարող է լինել Մոսկուան, բայց դրանից առաջ էլ թերեւս պէտք է մտածել, իսկ ի՞նչ է Հայաստանը Մոսկուայի համար: Չէ՞ որ Մոսկուան իր հարցերն ունի ՆԱՏՕ հետ, ու յայտնի չէ, թէ ի վերջոյ դրանք ինչպէս եւ ինչ գնով են լուծուելու: Արդեօք պաշտօնական Երեւանը կարող է այդքան

Շաբ.ը էջ 4

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱՔԱՔԵՐԹ
 ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
 ՏՕԲԹ ԱՐՇԱԿ ՊԱՅՆՆԵԱՆ
 ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
 ԳԱՐԻԷԼ ՄՈՒՆՅԵԱՆ
 ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
 ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
 Փն. (626) 797-7680
 Ֆաքս. (626)797- 6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social
 Democratic Hunchakian Party
 of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, Canada \$60 (Second
 Class), \$75.00 (Air Mail)
 Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
 \$125.00 (Air Mail).
 All payments must be made in
 US funds & Drawn on US banks.
 Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
 MASSIS WEEKLY
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԸ ՎՍԱԿ Է՝
ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԻ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՄԱՆ ՀԱՐՑԸ
ՇԱՏ ԱՐԱԳ ԼՈՒԾՈՒԵԼՈՒ Է

Հայաստանի առաջին նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսեանը վստահ է, որ անազատութեան մէջ գտնուող ընդդիմադիրների ազատ արձակման հարցը «շատ արագ» լուծուելու է:

«Այդ հարցը լուծուելու է, ես չեմ կասկածում, շատ արագ: Տարբեր ձեւեր են կիրառուելու իրենց դէմքը փրկելու համար, տարբեր ձեւեր՝ մէկ երրորդ, կէս, չգիտեմ՝ մէկին հիւանդութեան պատճառով կարող են ազատել, ներում չնորհել՝ առանց դիմում գրելու՝ մերոնցից ոչ ոք դիմում չի գրի», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ գրոյցում ասաց Տեր-Պետրոսեանը:

Նա իր գլխավորած Հայ ազգային կոնգրէսին անդամակցող գրեթէ բոլոր ուժերի ղեկավարների հետ այցելել էր Շիրակի մարզի Ձորակալ գիւղ եւ հիւրընկալուել օրեր առաջ քրէակատարողական հիմնարկից վաղաժամկէտ ազատ արձակուած Մուշեղ Սաղաթէլեանի հայրական տանը:

Մուշեղ Սաղաթէլեանը անազատութեան մէջ էր 2 տարի 9 ամիս: Նա 2008 թուականի իրադարձութիւնների հետեւանքով 5 տարուայ ազատագրկման էր դատապարտուել ասուր գէնք կրելու եւ իշխանութեան ներկայացուցչի նկատմամբ կեանքի կամ առողջութեան համար վտանգաւոր բռնութիւն կիրառելու մեղադրանքներով:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ գրոյցում Սաղաթէլեանը նշեց, որ դեռ Սեպտեմբերին էր պատժի կրումից վաղաժամկէտ ազատ արձակուելու, սակայն «երկու ամսով յետաձգեցին» նոյեմբերի 3-ին ներկայացրեցին».

Ազատ արձակուած քաղաքական բանտարկեալ Մուշեղ Սաղաթէլեանի

համար, որ իրենք գիտէին՝ ես պահանջելու էի օրէնքով, որ «տուէ՛ք ինձ մերժման որոշումը՝ ես դատարանում ձեզ դատի տամ»: Ես չունէի սոյժ, պէտք է ներկայացնէի, տակը պատճառաբանէի՝ «ինչո՞ւ ինձ չեն ցանկանում ազատել, ինչո՞ւ էք ինձ մերժում, պատասխան տուէ՛ք»՝ չեն տալիս»:

«Իհարկէ, անօրէն երկրում ենք ապրում, իրենք կարող էին արհամարհել-անցնել, բայց ճշունները՝ քաղաքական ճշունները, միջազգային ճշունները, նրանք էլ են ասում, որ «մենք գիտենք իրականութիւնը, ինչո՞ւ ես ապօրինի նորմալ մարդուն պահում», - ասաց Մուշեղ Սաղաթէլեանը:

«Ես գինուոր եմ՝ քաղաքական գործիչ չեմ, ես պայքարում եմ՝ իմ երկրում ազատութիւն եւ արդարութիւն լինի», - եզրափակեց նա:

«ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՄ ՀՀԿ-ԸՆՏՐԱԿԵՂԾԻՔՆԵՐԻ ՉԻ ԴԻՄԻ»

Հանրապետական կուսակցութեան պատգամաւոր Ռաֆիկ Պետրոսեանն Նոյեմբեր 30-ին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ մի շարք ուշադրաւ յայտարարութիւններ արեց: Ներկայացնելով Ընտրական օրէնագրքի փոփոխութիւնների նախագիծը՝ Ռաֆիկ Պետրոսեանը յոյս յայտնեց, որ այն կը նուազեցնի խախտումների ու քուէարկութեան ժամանակ լցոնումների դէպքերը:

Հարցին, թէ արդեօ՞ք նման բան ասելով ՀՀԿ-ն ընդունում է, որ հայաստանեան ընտրութիւնների ժամանակ եղել են լցոնումներ եւ դրանք կատարել է ՀՀԿ-ն, Ռաֆիկ Պետրոսեանն արձագանքեց, թէ հարցը կազմուած է «սարքովի դատողութիւններից», քանի որ ՀՀԿ-ն մեծամասնութիւն է կազմել իր ունեցած քաղաքական կշռի, կատարած աշխատանքի եւ կուսակիցների շնորհիւ: «Հայաստանում ամենաբարձր մակարդակ ունեցող քաղաքական ուժը ՀՀԿ-ն է եւ դա ամենեւին էլ չի նշանակում, որ բոլոր լցոնումները հենց նա է կատարել», - յայտարարեց պատգամաւորը՝ միեւնոյն ժամանակ նշելով, որ ՀՀԿ-ն չի ժխտում լցոնումների փաստը:

«Ես Նոր Նորքում 3 անգամ մասնակցել եմ ընտրութիւններին եւ անընդհատ ականատես եմ եղել, թիւ ընդդիմութիւնը՝ այսօրուայ «Ժառանգութիւնը», որ այդպէս մեծ-մեծ խօսում է, ինչպէս է ձգտում լցոնումներ կամ խախտումներ, կեղծիքներ անելու, փող բաժանելու հարցերում: ՀՀԿ-ն չէ, որ այդ լցոնումները կատարել է. նա դրա կարիքը չունեւ, այսօր էլ չունի», - յայտարարեց Ռաֆիկ Պետրոսեանը: Նա երաշխաւորեց,

Հանրապետական կուսակցութեան պատգամաւոր Ռաֆիկ Պետրոսեան

որ գալիք ընտրութիւններում ՀՀԿ-ի կողմից լցոնումների եւ ընտրախախտումների դէպքեր չեն լինի:

«Այո, երաշխաւորում եմ, որ ՀՀԿ ներկայացուցչների կողմից այդ լցոնումները չեն լինի, որովհետեւ նախկինում կատարուած մէկ-երկու խախտումների պատճառով նրանք դատուեցին եւ կուսակցութիւնը նրանք տէր չկազմեց», - ասաց Պետրոսեանը՝ համոզմունք յայտնելով, որ առաջիկայ ընտրութիւնների արդիւնքում ՀՀԿ-ն ԱԺ-ում կ'ունենայ նոյնքան տեղ, որքան ունի այսօր: Ինչ վերաբերում է «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեանը, ապա, ըստ Ռաֆիկ Պետրոսեանի, հնարաւոր է, որ «ԲՀԿ-ի տոկոսը մի քիչ բարձրանայ, որովհետեւ նրանք իսկապէս աշխատում են եւ մեր աչքի առաջ լաւ էլ աշխատում են»:

Ռաֆիկ Պետրոսեանի յայտարարութիւններին «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան ղեկավար Ստեփան Սաֆարեանը արձագանքեց. «Ես հեզմանքով կը պատասխանեմ՝ երեւի Մարտի 1-ն է՛լ ենք մենք արել, երեւի 10 քաղաքացիներին է՛լ ենք մենք զնդաւակահարել»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՕՏԱՐԵՐԿՐԵԱՅ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԸ
ՆՈՒԲԵԼ ԵՆ ՇՈՒՐՁ 9,5 ՏՈՒՆՈՎ

Ըստ Նոյեմբերի 30-ին հրատարակուած պաշտօնական վիճակագրութեան՝ 2010 թ. Յունուար-Սեպտեմբերին տնտեսութեան իրական հատուածում օտարերկրեայ ներդրումների ծաւալը կազմել է 472,2 մլն. դոլար, որը 2009 թ. նոյն ժամանակաշրջանի համեմատ նուազել է 9,5 տոկոսով: Ուղղակի ներդրումները կազմել են 348,7 մլն. դոլար եւ նուազել 9,3 տոկոսով:

Ռուսաստանը շարունակում է մնալ խոշորագոյն ներդրողը Հայաստանում: Ռուսական ընկերութիւնները 2010 թ. 9 ամսում Հայաստանի տնտեսութիւն են ուղղել 191 մլն դոլար՝ մօտաւորապէս այնքան, որքան նախորդ տարի: Երկրորդ խոշորագոյն ներդրողը Ֆրանսիան է՝ 116 մլն դոլար: Սակայն այստեղ նախորդ տարուայ համեմատ աւելաց է 20 տոկոս անկում:

Ներդրումների ծաւալով Ֆրանսիային հետեւում է Նիդերլանդները՝ 63 մլն դոլար:

2010 թ. գերմանական ներդրումները Հայաստանում աճել են 2,1 անգամ, իսկ Մեծ Բրիտանիայինը՝ 5,7 անգամ: Սակայն այս երկրները դեռեւս խոշոր ներդրումային գործընկեր Հայաստանի համար չեն հանդիսանում՝ Գերմանիան ներդրել է 21 մլն դոլար, իսկ Միացեալ Թագաւորութիւնը՝ 3,4 մլն դոլար:

ՎԱՐՈՐԴՆԵՐԻՆ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿ ԵՆ ՀԱՄԱՐՈՒՄ

Հայաստան մտնող զբօսաշրջիկների իրական քանակի մասին տրուած են թիւր ցուցանիշներ, Նոյեմբերի 29-ին մամուլի ասուլիսում յայտարարեց «Աւարայր տուր» զբօսաշրջային ընկերութեան նախագահ Արկադի Սահակեանը: Պաշտօնապէս հաղորդուել է, որ զբօսաշրջիկների քանակը 680 հազար է, սակայն դրանց մէջ հաշուառուում են նաեւ Ռուսաստան եւ այլ երկրներ արտագնայ աշխատանքի մեկնած մեր հայրենակիցները, որոնք ժամանակ առ ժամանակ այցելում են հայրենիք, ինչպէս նաեւ իրանից Հայաստան մտնող բեռնատարների վարորդները, որոնք այդ բեռնատարներում էլ գիշերում են: Այդ կերպ՝ ամէն տարի Հայաստան է մտնում մօտ 35 հազար իրանցի «զբօսաշրջիկ»:

Ըստ ներգնայ տուրօպերատորների միութեան նախագահ Ռոբերտ Մինասեանի՝ Հայաստան այցելած 680 հազար անձանցից միայն 10-15 տոկոսն է «իսկական զբօսաշրջիկ», այսինքն՝ օգուտում է տուրօպիստներին, հիւրանոցներին, իրականացնում է քսկուրսիսներ:

Ըստ պաշտօնական տուեալների՝ Հայաստանի հիւրանոցային համակարգն ունի մօտ 10 հազար քնելատեղ, ուր անցեալ տարի իջեւանել են 25-30 հազար զբօսաշրջիկ: Ըստ Ա. Սահակեանի՝ այդ քնելատեղերից առնուազն 3000-ը ժամանցի վայրեր են:

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆՈՒՄ ԲԱՑՈՒԵՑ «ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ» ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կ ո մ ի տ ա ս ի ծննդեան 140-ամեայ յոբելեանական հանդիսաշարքի շրջանակում Երեքշաբթի, Նոյեմբեր 30-ին Մատենադարանում բացուեց «Կոմիտաս վարդապետ» խորագրով ցուցադրութիւնը:

«Կոմիտաս վարդապետ» ցուցադրութիւնը Մատենադարանէն ներս

Միաժամանակ տեղի ունեցաւ Կոմիտասի կեանքին եւ ստեղծագործութեանը նուիրուած 5 զրբերի շնորհանդէսը:

Դրանք վերջին տարիների ընթացքում լոյս են տեսել Մատենադարանի տնօրէնի խորհրդական, Չարենցի անուան Գրականութեան եւ արուեստի թանգարանի փոխտնօրէն Գուրգէն Գասպարեանի հեղինակութեամբ:

Ուշադրաւ այդ հրատարակութիւններում ներկայացուած են Կոմիտաս վարդապետի նամակներ, ժամանակակիցների յուշերն ու վկայութիւնները նրա մասին, Կոմիտասի լուսանկարների ալբոմը եւ նրա ուսումնասիրութիւնների ու յօդուածների երկհատորեակը:

րակչիւ մասը լոյս է տեսնում առաջին անգամ, եւ պարզուած է, որ Կոմիտասին մենք դեռեւս նոր ենք ճանաչում: Յատկապէս՝ գիտնական Կոմիտասին», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ գրոյցում ասաց Գուրգէն Գասպարեանը:

Ցուցադրութեան շրջանակում առաջին անգամ են ներկայացուած Մատենադարանում պահուող այն ձեռագրերը, որոնք ուսումնասիրել է Կոմիտասը: «Դրանք միջնադարեան հոգեւոր երաժշտութեան ժողովածուներ են, «խաղ զրբեր», որոնց վերձանութեամբ վարդապետը ամբողջ կեանքում զբաղուել է», - ասաց Գուրգէն Գասպարեանը:

ԼՈՒՐԵՐ

ԴՎՎՈՒԹՕՂԼՈՒ. «ՄԵՆՔ ՉԵՆՔ ԶԵՐՔՈՒՄ, ՈՐ ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ԶԱՅԵՐԻ ԶԵՏ ԱՂԵՏԱԼԻ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԵԼ»

«Եթէ նախկինում 20-րդ դարակազմի իրադարձութիւնները հերքուել են, ապա այժմ մենք չենք հերքում, որ Թուրքիայում հայերի հետ աղետալի իրադարձութիւններ են տեղի ունեցել»: Այս մասին, «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի փոխանցմամբ, Վաշինգտոնում յայտարարել է Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմէթ Դավութօղլուն:

Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմէթ Դավութօղլու

հարցին, թէ արդեօք Թուրքիայում յաջորդ տարի սպասուող ընտրութիւնները, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութիւնը, թէ այլ պատճառներ կան հայ-թուրքական արձանագրութիւնները թուրքական խորհրդարանում չվաւերացնելու համար, Դավութօղլուն պատասխանել է. «Յաւօք, Հայաստանի Սահմանադրական դատարանը որոշում է կայացրեց, որով բացառեց պատմաբանների յանձնաժողովի ստեղծումը, ինչը կարելի էր Թուրքիայի համար»:

Ընդգծելով, թէ Արձանագրութիւնների ստորագրմամբ Թուրքիան Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների նորմալացման տեսանկիւնից եւս մէկ քայլ առաջ է գնացել, Դավութօղլուն ասել է. «Ընդամենը 10 տարի առաջ Թուրքիայում չէր խօսուում հայկական հարցի մասին, այժմ մեր հասարակութիւնն ազատօրէն քննարկում է այն»:

Թուրքիայի արտգործնախարարի խօսքով՝ Թուրքերի կամ հայերի պատճառով չէ, որ երկու ժողովուրդների միջեւ խնդիրներ են առաջացել: Դավութօղլուն Յեղասպանութեան պատճառը տեսնում է Օսմանեան կայսրութեան փլուզման ընթացքում ազգայնական շարժումների ակտիւացմամբ:

Ըստ Թուրքիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչութեան ղեկավարի՝ իրադարձութիւններից ընդամենը մէկ տարի առաջ, այսինքն՝ 1914-ին, Թուրքիայում հայ նախարարներ կային, եւրոպական մի շարք մայրաքաղաքներում Թուրքիան ներկայացուցում էր ազգութեամբ հայ ղեկավարների կողմից, իսկ օսմանեան աղբիւրներում հայերը չիշատակուում էին որպէս «ամենահաւատարիմ հպատակներ»:

«1915-ը կարելի է տարբերել հայերի համար, սակայն պէտք է չիշել, որ այդ նոյն տարուայ ընթացքում շուրջ 250,000 թուրք է գոհուել ռազմաճակատներից միայն մէկում, որոնց թվում էր նաեւ պապ»,- ասել է Դավութօղլուն՝ աւելցնելով. «Եթէ եղել են սխալներ, ապա դրանց մասին պէտք է խօսել: Պէտք է չիշել, որ խօսում ենք պատմական մի ժամանակաշրջանի մասին, որի ընթացքում քաղաքական կարգ ու կանոնը բացակայում էր Թուրքիայի ողջ տարածքում»:

«Ամերիկայի ձայն»-ի այն

Թուրքիայի արտգործնախարարը նշել է նաեւ, որ իր երկրի տեսանկիւնից հայ-թուրքական Արձանագրութիւնների նպատակներն են՝ բարելաւել յարաբերութիւնները Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ, հասնել յարաբերութիւնների նորմալացման հայ եւ Թուրք ժողովուրդների միջեւ ամբողջ աշխարհում, կայունութիւն հաստատել կովկասեան տարածաշրջանում:

Ահմէթ Դավութօղլուն իր ելոյթի ժամանակ վերահաստատել է նաեւ պաշտօնական Անկարայի այն դիրքորոշումը, թէ համաձայնագրերի շուրջ փոփոխութիւն չի լինի, քանի դեռ առաջընթաց չի արձանագրուել Լեռնային Ղարաբաղի հարցում:

«Այսինքն, եթէ նոյնիսկ արձանագրութիւնները հաստատուեն առանց հայ-ադրբեջանական համաձայնութեան, ապա իրավիճակի սրման պարագայում Թուրքիան կրկին փակելու է սահմանը», - ասել է Թուրքիայի արտգործնախարարը:

ԱՍՏԱՆԱՅՈՒՄ ՍԱՐԳՍԵԱՆ-ԱԼԻԵՒ ՄԻՋԵՒ ՄՊԱՍՈՒՈՂ ԶԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՉԿԱՅԱՑԱԻ

Աստանայի մէջ տեղի ունեցող ԵԱՀԿ-ի անդամ երկիրներու գագաթի ժողովի ընթացքին Սարգսեան եւ Ալիեւ կը գլխաւորեն Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի պատուիրակութիւնները

Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւն վերջին պահին հրաժարուել է հանդիպել Հայաստանի ու Ռուսաստանի նախագահների հետ, քանի որ չի կարողացել բացատրութիւն գտնել Աստանայում հրապարակուած հնգադրոյն յայտարարութեան եւ զագաթնաժողովում հնչեցրած իր ելոյթի մէջ ներառուած տեսակէտների տարբերութեան համար:

Աստանայում, որտեղ մեկնարկել է ԵԱՀԿ-ի զագաթնաժողովը, Չորեքշաբթի, Դեկտեմբեր 1-ին յայտարարութիւն է ընդունուել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան վերաբերեալ, որի տակ ստորագրել են ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի համանախագահող երկրների պատուիրակութիւնների ղեկավարները՝ Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւը, Ֆրանսիայի վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիյոնը եւ Միացեալ Նահանգների պետքարտուղար Հիլարի Բլինթոնը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանը եւ Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը:

Յայտարարութեամբ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները վերահաստատել են իրենց

յանձնառութիւնը՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան հարցում վերջնական կարգաւորման հասնել՝ հիմնուելով միջազգային իրաւունքի սկզբունքների եւ նորմերի, ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան, Հելսինքեան եզրափակիչ ակտի, ինչպէս նաեւ Միացեալ Նահանգների նախագահ Բարաք Օբամայի, Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի եւ Ֆրանսիայի նախագահ Նիկոլա Սարկոզիի՝ 2009 թուականի Յունիսի 10-ին Ակվիլիայում եւ 2010 թուականի Յունիսի 26-ին Մոսկուայում ընդունած յայտարարութիւնների վրայ:

Միեւնոյն ժամանակ, Աստանայի զագաթնաժողովում հնչեցրած իր ելոյթում Ադրբեջանի նախագահը Հայաստանին մեղադրել է պատերազմական «յանցագործութիւնների» մէջ, եւ պնդել է, որ Հայաստանը «գորավարժութիւններ անցկացնելով օկուպացուած տարածքներում, փորձելով քաղաքների եւ գիւղերի անուանումները եւ անօրինակ կերպով բնակեցնելով օկուպացուած տարածքները, փորձում է իմաստազրկել խաղաղ բանակցային գործընթացը»:

«ԶԱՅԱՍԱՆ» ԶԻՄԱԴԻԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԹԵԼԵԹՈՆ

Շաբաւնախաւած էջ 1-էն

հիմնադրամի 20 տեղական մարմիններու կողմէ արդէն իսկ կազմակերպուած տարբեր դրամահաւաք միջոցառումներու արդիւնքները. «Այսինքն՝ այդ բոլոր գումարները տարուակ ընթացքին գալիս են համալրելու հեռուստամարաթոնի արդիւնքը», ըսաւ Յասմիկ Գրիգորեան:

Այն հարցին, թէ Հիմնադրամին տրուած խոստումներու որքանը սովորաբար իրականութիւն կը

դառնայ, Յասմիկ Գրիգորեան իբրեւ օրինակ բերաւ անցեալ տարուայ թեթեւեռի եւ այլ միջոցառումներու ընթացքին ստացուած պատկերը. «Այս պահի դրութեամբ, ես գիտեմ, որ 90-ից աւելի տոկոսով նուիրատուութեան խոստումները իրականութիւն են դարձել», ըսաւ ան:

Իր գործունէութեան 16 տարիներու ընթացքին «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի մէջ իրականացուցած է մօտ 200 միլիոն տոլարի ծրագիրներ:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՐԱՆԳՆԵՐԸ ԶԱՅՐՈՅԹ ԶԱՅՏԱՍԾ Է

Շաբաւնախաւած էջ 1-էն

նակ Արմէն Արզումանեան «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ գրոյցի ընթացքին հրաժարած է մեկնաբանել Հայաստանին առնչուող բացառիկութիւնները:

«Ես ձեռնագրեմ եմ մտում այլ երկրի ներքին գաղտնի փաստաթղթերի վերաբերեալ մեկնաբանութիւններից», - ըսած է Արզումանեան:

Գաղտնի փաստաթուղթի հրապարակման առթիւ Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու ղեկավարութեամբ մը, սակայն առանց հերքելու անոր բովանդակութիւնը: «Ուրիշ իրիքս» կողմէ կատարուածը նկատուելով վնասակար, Դեպքաւորութեան մտավարժութիւն կը յայտնէ որ հետեւանքները կրնան վտանգի ենթարկել կարգ մը անհատներու կեանքը:

ՍԵՓԱԿԱՆ ՄԱՐՇՆ ՈՒ ՕՏԱՐ ԴԵՄԱՐՇԸ

Շաբաւնախաւած էջ 2-էն

վստահ լինել, որ մի գեղեցիկ օր էլ կրեմլը, ելնելով Մոսկուա-ՆԱՏՕ յարաբերութեան տրամաբանութիւնից, չի դադարի աջակցել Հայաստանի իշխանութեան ղեկավարներին: Չէ՞ որ ամենաբարդ վիճակներում անգամ, ելքի լաւագոյն տարբերակը սեփական տրամաբանութիւն ունեցող մարշն է, քան օտար տրամաբանութեամբ երաշխաւորուած դեմարշը:

Միւս կողմից, իհարկէ, միանգամ այն հասկանալի է, եւ չիշատակելու համար շատերի կարծիքով գուցէ նոյնիսկ աւելորդ, որ սեփական տրամաբանութեան վրայ հիմնուած մարշի համար անհրաժեշտ է ունենալ սեփական հասարակութեան աջակցութիւնը: Իսկ թէ ինչ է անհրաժեշտ դրա համար, կարծես թէ պարզ է՝ անհրաժեշտ

է չթալանել սեփական ժողովրդի գրպանը, պատասխանատուութեան ենթարկել թալանողներին, անհրաժեշտ է սեփական երկրի քաղաքացիների համար ապահովել աշխատելու, ստեղծագործելու, կրթուելու, բիզնես վարելու, քաղաքականութեամբ զբաղուելու, արտայայտուելու, ընտրելու եւ ընտրուելու բաւարար եւ հաւասար պայմաններ: Միայն այդ դէպքում են մարշերը, կամ թէկուզ դեմարշերը, իրենցից ինչ որ բան ներկայացնում. արժէք ունեն այն մարշերն ու դեմարշերը, որոնց հեղինակ իշխանութիւն համար «վաղուայ օրուայ հանդէպ հաւատի» աղբիւրը սեփական երկրի քաղաքացին է, նրա կարծիքը, նրա ձայնը, նրա քուէն, ոչ թէ Մոսկուա կատարած աշխատանքային այցելութիւնը:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ԼԻԲԱՆԱՆԱՐԱՅ ՊԱՏԳԱՄԱԻՈՐ ՍԵՊՈՒՅ ԳԱԼՓԱՔԵԱՆ.

ՀԱՅ-ԹՐԲԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՄ ՉԳՐՈՒԱԾ ՈՒՐԻՇ ԲԱՆԵՐ ԿԱՆ, ՈՐՈՆՑ ՄԱՍԻՆ ՈՉ ՈՔ ՉԻ ԽՕՍՈՒՄ

Թուրքիայի վարչապետ Ռե- ջեփ Թայյիփ Էրտողանի՝ Լիբանան կատարած այցի եւ հայ-թրքական գործընթացի վերաբերեալ NEWS.am-ը գրուցել է Լիբանանի խորհրդարանի անդամ, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցու- թեան Կեդրոնական վարչութեան փոխատենապետ Սեպուհ Գալփաք- եանի հետ:

- Պարոն Գալփաքեան, որպէս լիբանանահայ համայնքի ներկայա- ցուցիչ ինչպէ՞ս էք գնահատում Թուրքիայի վարչապետի այցը Լի- բանան:

- Թուրքիայի վարչապետի այ- ցը երկու կողմ ունի: Եթէ նրա այցելութիւնը դիտարկենք գուտ լիբանանեան մակարդակով, այն կա- րելի է որակել բաւական յաջող- ուած: Իր այցելութեան ընթացքում էրտողանը շատ չափաւոր արտա- յայտութիւններ արեց, եւ առիթը բաց չէր թողնում ամէն տեղ յայտա- րարելու, որ Թուրքիան պէտք է ձեռք մեկնի Լիբանանին եւ աջակցի այդ երկրին լուծել իր խնդիրները: Իր այցի ընթացքում էրտողանը հասցրեց մէկ դպրոցի եւ հիւանդա- նոցի բացում կատարել, որոնք կա- ուուցուել էին թրքական կուսակա- րութեան միջոցներով: Ստորագրու- ւեցին նաեւ մի քանի պայմանագ- րեր:

նանին եւ նաեւ համայն աշխարհին յիշեցնելն էր, որ Թուրքիայի վար- չապետը չի կարող իր մէկ այցելու- թեամբ մոռացութեան տալ լիբա- նանցիների, այդ թւում եւ լիբանա- նահայերի խնդիրները, եւ մենք պէտք է շարունակենք Հայ դատի հետապնդումը:

Դուք գիտէք, որ Թուրքիան ներկայումս մեծ կապեր ունի Սիր- իայի, Իրանի, Լիբանանի հետ եւ այս երեք երկրները միշտ յարգել եւ յարգում են հայ ժողովրդին եւ ոչ մի առիթ բաց չեն թողնում մեր ժո- ղովրդի մասին դրուատանքի խօս- քեր հնչեցնել: Ես Թուրքիայի վար- չապետի այցի ընթացքում կոչ ուղ- դեցի այդ երեք երկրներին՝ օգտա- գործել իրենց կապերը եւ փորձել համոզել թրքական պետութեանը՝ գալ եւ ներողութիւն խնդրել հայ ժողովրդից, որպէսզի քանդուի պա- տը, որպէսզի կարողանանք փակել պատմութեան մի էջը եւ նորը բացենք: Եթէ այդ պետութիւնների ղեկավարները կարող են միջամտել ի նպաստ հայերի, թող անեն այդ աշխատանքը, մենք միայն շնորհա- կալ կը լինենք նրանցից:

- Թուրքիան ի դէմ իր առաջին դէմքերի, վերջերս յաճախ է հանդէս գալիս Հայաստանին եւ հայութեանն ուղղուած գովեստի խօսքերով: Լա- խօթին էլ Շուեյքարիայում Թուրք- իայի նախագահ Կիլիլ իյայտարարեց, թէ իրենք վճռական են հայ-թրքական արձանագրութիւնները կեանքի կոչե- լու հարցում եւ գործընթացի յաջող եզրափակման համար ակնկալում են, որ «ՀՀ նախագահը կը շարունակի պահպանել մինչեւ օրս ցուցադրած իր առաջնորդի եւ պետական գործչի գործելանոճը»: Ի՞նչ է հետեւում Թուրք- իայի այս պահուածքից:

- Կեանքը ցոյց տուեց, որ հայ- թրքական գործընթացը մնաց թղթի վրայ, իսկ հայ-թրքական արձա- նագրութիւնները չարժանացան հա- մայն հայութեան «այդ»-ին: Իսկ երբ չկայ համազգային համաձայ- նութիւն, պետութիւնը չի կարող

ինքնագործունէութեամբ զբաղուել: Նոյն իրավիճակն է նաեւ Թուրքիա- յում, որտեղ եւս հայ-թրքական արձանագրութիւնների ստորագրու- մից յետոյ իրավիճակը հանգիստ չէր: Թուրքիան նոր քաղաքականու- թիւն է որդեգրել եւ փորձում է իր հարեւանների հետ հարթել կոնֆ- լիկտները: Այդ նպատակով էլ կարող- դացաւ լուծել իր խնդիրները Սիր- իայի հետ, Լիբանանի եւ Իրանի հետ յարաբերութիւնների նոր էջ բացեց: Թուրքիան վստահաբար փափաքում է նաեւ հաշտ ու խաղաղ յարաբերու- թիւններ հաստատել Հայաստանի հետ՝ թէկուզ եւ Եւրոպայի աչքին լաւ երեւալու համար, սակայն ինչ- որ բան խանգարում է:

- Իսկ ի՞նչն է խանգարում, մանա- ւանդ որ կան այդ յարաբերութիւնները երաշխաւորող արձանագրութիւններ:

- Ես էլ եմ ուզում այդ հարցը տալ, ինչո՞ւ ստուգուեց այդ արձա- նագրութիւնների վաւերացումը, ո՞վ է խանգարում եւ ի՞նչը փոխուեց, որ դա տեղի չունեցաւ: Բայց այս հարցերի պատասխանները պէտք է մեզ տայ Հայաստանի նախագահը: Մենք ունենք դրա պատասխանը, սկզբից աւուում էր, որ արցախեան խնդիրն է, որ խանգարում է արձա- նագրութիւնների ստորագրմանը: Կարծում եմ, որ Թուրքիան ակնկա- ւում էր, որ արձանագրութիւնների միջոցով կը ստանայ ԼՂ հարցում զիջումներ եւ այդ ձեւով Աստուծո- ճանին կը հանգստացնի: Հիմա՝ Հայաստանի նախագահը պէտք է լոյս սփռի հայ-թրքական գործըն- թացի մոլթ կողմերի վրայ եւ բացատրի՝ ինչո՞ւ այսպէս եղաւ:

Ի՞նչն է փոխուել, որ այժմ Թուրքիան կրկին գործակցութեան կոչ է անում Հայաստանի իշխանու- թիւններին: Մեր կասկածն այն է, որ Հայաստանից զիջում է պա- հանջուում Արցախի հարցում: Իսկ Հայաստանը գտնուում է ծանր վի- ճակում, քանի որ զիջումը պէտք է անի արցախցին: Այդ պարագայում էլ դժուարութիւններ են ի յայտ գալու, քանի որ տարակարծութիւն է առաջանալու Արցախի եւ Հայաս-

տանի իշխանութիւնների միջեւ: Բայց եթէ անգամ ԼՂ հարցի լուծու- մից յետոյ կեանքի կոչուեն արձա- նագրութիւնները, մեզ համար դա անընդունելի կը լինի՝ դրանցում առկայ մի քանի կէտերի պատճա- ուով, մասնաւորապէս պատմաբան- ների յանձնախմբի ձեւաւորման մա- սին է խօսքը: Հայաստանի իշխա- նութիւններն այսպիսով անտեսում են սփիւռքի՝ 98 տարիների ընթաց- քում գործադրած ջանքերը եւ մեր վրայով անցնելով փորձում են կոմպ- րոմիսի գնալ Թուրքիայի հետ: Սա վիրաւորանք է սփիւռքի, մասնաւո- րապէս հայ աւանդական կուսակ- ցութիւնների հանդէպ:

- Հայ-թրքական արձանագրու- թիւնների ստորագումից առաջ Սերժ Սարգսեանը համահայկական շրջա- գայութիւն իրականացրեց՝ համոզե- լու հայութեանը, որ արձանագրու- թիւններում հակահայկական դրոյթ- ներ չկան: Ի՞նչ էք կարծում, չարժ՞, որ մնան մի շրջագայութիւն էլ հիմա անցկացնի եւ բացատրի հայութե- անը, թէ ինչո՞ւ Հայաստանն առկախեց արձանագրութիւնների վաւերացումը: Գուցէ դուք մնան պահանջող հանդէս գաք:

- Երբ զգացուի, որ վերստին աշխատանքներ են տարւում հայ- թրքական արձանագրութիւնների գործադրման ուղղութեամբ, վստահ եղէք, որ առաջին ռեակցիան ի յայտ է գալու Լիբանանից: Հայաս- տանի նախագահը մի անգամ արդէն եղաւ սփիւռքում, շօշափեց հայ գաղութների տրամադրութիւննե- րը եւ տեսաւ, թէ ինչպիսի մերժում կայ արձանագրութիւնների հան- դէպ: Նա մեզ բացատրում էր, որ պէտք է արձանագրութիւնների կեան- քի կոչումը հեզասահ ընթանայ, սակայն կեանքը հակառակը ցոյց տուեց: Այդ արձանագրութիւննե- րում վստահաբար չգրուած ուրիշ բաներ կան, որոնց մասին ոչ ոք չի խօսում: Եւ այդ ուրիշ բաների համար է, որ յետաձգուում է դրանց գործադրումը:

ԶՐՈՒՑԵՑ ՀԵՂԻՆԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԸ

Advertisement for Dr. Missak Ekmekdjian and Dr. Anahid Ekmekdjian, Chiropractors. Includes address (833 W. Glenoaks Blvd., Glendale, CA 91202), phone number (818) 240-0065, and a photo of the doctors. Text describes their services and location.

Advertisement for Anthem Blue Cross insurance. Features the Anthem logo, the name of the agent Bedros S. Maronian, contact information (818-500-9585, BMaronian@AOL.com), and a cartoon illustration of a man carrying a large stack of papers.

ԼԻԲԱՆԱՆ ԵՒ ՅԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵԻ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

1975-էն դէպի 1990 երկարող տասնըճինգ տարի տեւող Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմը աննկարագրելի եւ անմարդկային ոճիրներ, արեւանգումներ եւ աւերներ գործեց: Հարիւր հազարներ մահացան եւ անհետացան: Միլիոնէ աւելի մարդիկ տեղահանուեցան կամ երկրէն հեռացան: Հեռացաւ նաեւ Լիբանանահայութեան մեծ մասը թողնելով հայութեան երկրորդ հայրենիք կոչուող Լիբանանը:

Լիբանան դարձաւ ամէն տեսակի Anarchist արտադրող կամ ներածող երկիր:

Չափաւոր նկատուող Լիբանանցի քաղաքագէտներ, մեծ պետութիւններէն պարտազին ինդոնեզի մարել Լիբանանի կրակը, որ պէսզի ան աշխարհը իր կրակով չայրէր կամ չկլանէր: Մտիկ ընող չեղաւ, որովհետեւ Լիբանանի դրացիները, եւ անոնց բարեկամ մեծերը, հաշիւներ ունէին իրագործելիք: Այդ հաշիւներուն մինչեւ իրագործուիլը սակայն, աւաճ, անհանդարտ Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի դպրոցի դասընթացքներէն շրջանաւարտներ կամ այլազան երկիրներու հետեւորդներ ու շահագործող ուժեր, Terrorism կոչուող ախտով մարդկութեան մարմինը թունաւորեցին.

Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմը վերջ գտաւ երբ Իսրայէլ:

- Վերջ դրած էր Պաղեստինեան գինեալ ներկայութեան.

- Վերջ դրած էր իր երազին, Եգիպտոսի Սատաթի օրինակով, Լիբանանի հետ հաշտութեան դաշինք կնքելէ, իր կողմէ բերուած երկու նախագահներ ժըմայել եղբայրներու իշխանութեան շրջանին.

- Եւ, անվտանգութիւնը ապահոված ըլլալ կը կարծէր կամ կը յուսար իր Հիւսիսային սահմաններուն, տասը քիլոմէթր լայնքով Լիբանանի հարաւը գրաւելով, եւ հոն իրեն դաշնակից՝ Սատտ Հատտատի ըէժիմը հաստատելով:

Սուրիան ալ, տարբեր հաշիւներ ապահոված ըլլալով.

- Իրմէ «խլուած եւ անջատուած» Լիբանանը իր բացարձակ ազդեցութեան տակ առնելու իրաւունք կը ստանար.

- Վերջ կը դնէր միլիշիաներու եւ սանձարքակ գործող ուժերու անիշխանութեան որոնք կ'անհանգստացնէին նախ եւ առաջ գինք, յետոյ Լիբանանը, Արաբական աշխարհն ու Արեւմուտքը:

- Եւ, Հրզպալլան կը պահէր Հարաւի մէջ, որպէս միակ գինեալ ուժ, Լիբանանի Հարաւի գրաւեալ շրջանի ազատագրումի գործը վստահելով անոր, եւ ԿՈՂԱՆ-ի վերադարձը անոր պայքարին հետ կապելով:

Այս բոլորը կարելի կը դառնար Պաղ պատերազմի (1947-1990) վերջաւորութեան եւ Սովետ Միութեան փլուզումի նախօրեակին, աշխարհը դնելով Ամերիկեան բացարձակ տիրապետութեան տակ:

Հոկտեմբեր 1989-ին, Լիբանանի բոլոր ուժերը ներկայացնող անձնաւորութիւններ, ի բացառեալ այն առնչուող իշխանազուլի Զօր. Միշէլ Աուն-ի որ կ'ընդդիմանար Սուրիոյ տրուած մանտային, կը հաւաքուէին Սէուտիէի Թայճի քաղաքին մէջ, ու կը կնքէին նոր

Ազգային Ուխտ եւ Նոր Սահմանադրութիւն: Մարտիթ նախագահէն կ'առնուէր իրաւունքը վարչապետ նշանակելու եւ Փարլամենդ լուծելու, եւ վեցով-հինգ (6/5) ի նպաստ քրիստոնեաներուն տրուած առաւելութիւնը Փարլամենթի մէջ կը դառնար հաւասարութիւն հինգով-հինգ, Իսլամ համայնքը գոհացնելու համար:

Նոյեմբեր 5-ին, նախագահ կ'ընտրուէր մարտունակ Զդարթալի երկար տարիներու պետական երեսփոխան եւ նախարար Ռընէ Մուաւատ, որ 17 օր ետք, Լիբանանի անկախութեան օրը՝ Նոյեմբեր 22-ին, կը սպաննուէր ահաւոր ուժմբի պայթումով: Անոր կը յաջորդէր, Սուրիոյ մօտիկ՝ Զահլէ քաղաքէն, պետական երեսփոխան էլիաս Հըրաուի նախագահ ընտրութիւնը, որ կը տեւէր, երկարացումով, (6 + 3) ամբողջ 9 տարի, եւ Զօր. Աուն բռնի կը հեռացուէր Սուրիական ուժերու կողմէ՝ Սեպտեմբեր 1990-ին: (Հոս տեղին է յիշել թէ 1958-ի դէպքերը (Մայիս-Սեպտեմբեր) Նախագահ Քամիլ Շամուն-ի վերընտրութիւնը ձախողեցուց Նասիբի համակիր ուժերու կողմէ):

1990-1992 երկու տարի տեւող, Օմար Քարամէի եւ Րաշիտ Սուլհի վարչապետութիւններէն ետք, 1992-ին, Սէուտիէյի բարեկամ, Սայտա քաղաք ծնած, Սիւննի համայնքէն, մեծահարուստ Րաֆիք Հարիրիի կը յանձնուէր Վարչապետի պաշտօնը եւ Լիբանանի տնտեսական բաժնի վերելքը կը վստահուէր իրեն, միշտ Սուրիոյ թողնելով ապահովութիւնը ամրապնդելու եւ քաղաքական նշանակումներ ընելու բացարձակ իրաւասութիւնը:

Եւ այսպէս, մինչ Հարիրի կը հոգար երկրի տնտեսական եւ շինարարական պէտքերը, Սուրիոյ կողմէ «նշանակուած» նախագահներ՝ էլիաս Հըրաուի (1989-1998) եւ էմիլ Լահուտ (1998-2007), կը ստանձնէին՝ կամայ թէ ակամայ, Սուրիոյ դիրքն ու գրաւումը ամրապնդող որոշումներուն գործադրութիւնը:

Տասնըճինգ տարուան պատերազմէն ետք (1975-1990), Լիբանան ունեցաւ տասնըճինգ տարուայ (990-2005) ապահով կեանք եւ դրամանիշը (լիբան) կայունացաւ շնորհիւ Հարիրիի դիրքին եւ միջազգային կապերուն:

Պէյրութի աւերակ դարձած կեդրոնը արդիական կերպարով վերաշինուեցաւ:

Եւ ամէն Լիբանանցի աւատապետ կամ ազդեցիկ նկատուող դէմք Սուրիոյ ճամբան բռնած Դամասկոս գնաց հաւատարմագիր յանձնելու:

Այդ ապահով շրջանին, Լիբանանահայութիւնը, քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ իր բռնած դրական չէզոքութեան պատճառաւ, Սուրիոյ կողմէ առաջարկուած կամ պարտադրուած կարգադրութեամբ, հայ պետական երեսփոխաններու աթոռները ընդունեց հաւասարապէս բաժնել հայ ազգային երեք կուսակցութիւններուն միջեւ: Այս կարգադրութիւնը շարունակուեցաւ 1992-էն մինչեւ Րաֆիք Հարիրիի սպաննութիւնը 2005-ին, եւ խախտեցաւ վերջին ընտրութիւններուն՝ 2009-ին:

Աշխարհը ցնցուեցաւ Սեպտեմբեր 11, 2001-ի ահուելի ոճրային արարքէն ետք:

Ծայրայեղութիւնն ու ահաբեկչութիւնը Արաբ-Իսրայէլեան

պայքարի դաշտին Եւրոպան անցնելով հասաւ Ամերիկա եւ անցաւ կարմիր գոտիէն ասդին:

Ամերիկան պատերազմ հուշակեց Terrorism-ի դէմ եւ նախագահ Պուշի լոգունգը դարձաւ «կամ մեզ հետ, կամ մեր դէմ», այսպէս ասպարէզ կարգալով աշխարհին:

Եւ պատահեցաւ որ, ինչ-ինչ հաշիւներէ մղուած, Ամերիկան Սուրիան նկատեց իր դէմ, եւ 1990-էն սկսած գաղտնի սիրերգութիւնը Սուրիոյ հետ վերջ գտաւ:

Իրաք գրաւող եւ Սատտամը տապալող Պուշի վարչակարգը, իր հարիւր հազարներ հաշուող բանակը Սուրիոյ սահմանին կից գետեղած, սկսաւ Սուրիան անհանգստացնել:

Մայիս 11, 2004-ին, նախագահ Պուշ ստորագրեց Executive Order մը «Sanctions Against Syria» անուան տակ, որուն մէջ ան որոշ պատժամիջոցներ առնելէ ետք Սուրիոյ դէմ, անկէ կը պահանջէր Լիբանանէն անյապաղ մեկնումը Սուրիական բանակին:

Սեպտեմբեր 2, 2004-ին, ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդը, իր «հռչակաւոր» թիւ 1559 կանոնադրով (Resolution No. 1559), կ'որդեգրէր Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի կողմէ առաջարկուած բանաձեւը, ըստ որուն Սուրիոյ կը թելադրուէր միջամուխ չըլլալ Լիբանանի նախագահի մօտ օրէն կայանալիք ընտրութիւններուն, եւ կը պահանջէր անոր բանակին քաշուիլն ու հեռացումը Լիբանանի հողերէն:

Սուրիա սակայն կ'անտեսէր ՄԱԿ-ի որոշումը եւ քանի մը շաբաթ ետք, Սեպտեմբերի կիսուն, կը յաջողցնէր Նախագահ էմիլ Լահուտի վերընտրութիւնը երեք տարի եւս (2004-2007).

Նախագահ Լահուտի վերընտրութեան դէմ էր նաեւ Վարչապետ Րաֆիք Հարիրին որ յաճախ Լահուտի հետ տարակարծիք էր երկրին շահերուն հետ առընչուող հարցերուն մէջ: Այս պատճառաւ, ան կը մեղադրուէր որպէս ՄԱԿ-ի թիւ 1559 որոշումի հեղինակը, իր բարեկամ ժազ Շիրաքի օգնութեամբ:

Հոկտեմբեր 7, 2004-ին, ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Քօֆի Անան Ապահովութեան Խորհուրդին կը տեղեկացնէր թէ Լիբանան անտեսած էր եւ չէր գործադրած UN Resolution 1559-ը:

Յունուար 28, 2005-ին, ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդը որոշում կ'անցնէր UN Resolution 1583 թիւի տակ, եւ Լիբանանի պետութեան կը պահանջէր իր գերակայութիւնն ու գերիշխանութիւնը հաստատել ամբողջ Լիբանանի տարածքին:

17 օր վերջ, Փետրուար 14, 2005-ին, Րաֆիք Հարիրի գօրաւոր պայթումի գոհ կը դառնար, իր հետ նաեւ իրեն ընկերակցող 22 հետեւորդներ:

Վարչապետ Հարիրիի յուղարկաւորութեան կը մասնակցին մէկ միլիոնէ աւելի հաշուող Քրիստոնեայ եւ Իսլամ լիբանանցիներ, որոնք իրենց գայրոյթը յայտնի կը դարձնեն Սուրիոյ դէմ եւ անոր բարեկամ լիբանանցի ուժերուն դէմ, ու կը պահանջեն Սուրիական բանակի հեռացումը Լիբանանէն, միաժամանակ պահանջելով Նախագահ Լահուտի հրաժարականն ու անոր մօտիկ եղող չորս գօրավարներու պաշտօնազրկումը:

Մարտ 1-ին, Վարչապետ Օմար Քարամէ իր հրաժարականը կը ներկայացնէ չդիմանալով եղած քննադատութիւններուն եւ մեղադրուած ըլլալով ահաւոր ոճիրը անտեսելու մեղապատմով:

Մարտ 5-ին, Սուրիոյ Նախագահ Պաշար Ասատ կը յայտարարէ թէ Սուրիական բանակը պիտի քաշուի Լիբանանէն:

Մարտ 8-ին, Սուրիոյ բարեկամ Հրզպալլան, այս հակա-Սուրիական ժողովրդային գայրոյթին դէմ ուժի ցուցադրութիւն կ'ընէ, կազմակերպելով մէկ միլիոնէ աւելի հաշուող հակայ ցոյց մը Պէյրութի մէջ, «Երախտապարտ ենք Սուրիոյ» (Ալ-Ուաֆա' Լի Սուրիա) պատաստներ բարձրացուցած:

Մարտ 14-ին, Հրզպալլայի ցոյցին հակադրող ցոյց մըն ալ այս անգամ կը կազմակերպեն Պէյրութի մէջ ողբացեալ Հարիրիի բարեկամ ուժերը, իրենք ալ մէկ միլիոնէ աւելի մարդուժ հաւաքելով, եւ «Մայրիներու Յեղափոխութիւն» (Սաուրըթ Ըլ-Արգ) պատաստներ բարձրացուցած: Այս ցոյցին կը մասնակցի Հայկական կողմէն՝ Հարիրիի կողմնակից Հնչակեան կողմը, եւ կը բացակայի Դաշնակցական կողմը:

Եւ այսպէսով, Սուրիոյ կողմնա-

Շարք էջ 17

Հ.Մ.Մ. ի Տիկնանց
Յանձնախումբը
 սիրով կը հրաւիրէ ձեզ

«Փուլ եւ քննեփէ պրնպնէ»
Ճախանաշի որ տեղի պիտի ունենայ
Դեկտեմբեր 5-ին
«Կարօ Սոդանայեան» սրահէն ներս
առաւօտեան ժամը 10-ին
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104

Հեռաձայնել Քնարիկին (626) 497-5111
կամ Ծովիկին (626) 492-8366

ԳՈՐԻՍԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՑԱԽԻՆ ԿԱՊՈՂ ՈՂՆԱՇԱՐՆ Է

Հարցազրույց Գորիսի համալսարանի նախագահ (ռեկտոր) Ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Եուրի Սաֆարեանի հետ:

- Ի՞նչ ճանապարհ է անցել համալսարանը:

- 1967 թվականին Գորիսում բացվել է Երեւանի Ս. Աբովեանի անունի մանկավարժական ինստիտուտի մասնաճիւղ, մաթեմատիկա եւ ֆիզիկա գիտությունների գծով, որը 1984 թվականին վերափոխվել է Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի մասնաճիւղի: Իսկ 2006 թվականին՝ ՀՀ կառավարության որոշմամբ, մասնաճիւղի հիմքի վրայ ստեղծվել է Գորիսի պետական համալսարանը:

- Դուք ի՞նչ ճանապարհ եք անցել մինչեւ ՀՀ Գորիսի համալսարանի ռեկտոր դառնալը:

- Մտնել եմ 1953 թվականին ՀՀ Գորիսի շրջանի Տեղ գիւղում, որն Հայաստանն ու Արցախը կապող կետն է: 1970 թվականին Ոսկէ մետալով աւարտել եմ Գորիսի միջնակարգ դպրոցը եւ ընդունվել համալսարանի մեխանիկա-մաթեմատիկական ֆակուլտետը: 1975 թ.ին աւարտել եմ ու աշխատանքի անցել Երեւանի Ս. Աբովեանի անունի մանկավարժական ինստիտուտի Գորիսի մասնաճիւղի մաթեմատիկայի ամբիոնում, որպէս ասիստենտ: 1980-84 թվականներին ուսանել եւ աւարտել եմ Մոսկուայի Լոմոնոսովի անունի համալսարանի ասպերանտուրան: Աւարտելուց յետոյ ստացել եմ գիտությունների թեկնածուի եւ ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճաններ: 1988-ին ստացել եմ դոցենտի, իսկ 2007-ին պրոֆեսորի գիտական կոչումներ:

- Գիտական ի՞նչ աշխատանքներ եք իրականացնում:

- Ջբաղում եմ տնտեսագիտության մէջ մաթեմատիկական ոչ գծային մոտեցումների կիրառմամբ, ունեւ վաթսուներից աւել հրատարակուած գիտական աշխատանքներ, եւ երբ գիտերի հեղինակային իրաւունք:

- Այսօր Գորիսի համալսարանը ի՞նչ դեր ունի հայաստանեան բարձրագոյն ուսումնական հաստատությունների համակարգում:

- Գորիսում բուհի ստեղծումը ի սկզբանէ նպատակ ունէր տարածաշրջանում որակեալ կազմեր պատրաստելուն զուգընթաց կանխել երիտասարդութեան արտահոսքը եւ նպաստել կեանքի սոցիալական եւ տնտեսական իրավիճակի բարելաւմանը: Կարծում եմ, որ այն լիովին իրականացրեց իր վրայ դրուած խնդիրները, որոնք յատկապէս ակտիւ դրսեւորուեցին Ղարաբաղեան շարժման ընթացքում: Շատ ուսանողներ եւ դասախօսներ իրենց կեանքը նուիրաբերեցին այդ պայքարին:

Ուրախալի է, որ համալսարանի շրջանաւարտների մեծամասնութիւնը աշխատում է Սիւնիքի մարզում եւ Արցախում, այն դէպքում, երբ երեւանեան բուհերն աւարտող մեր մարզի երիտասարդների մէկ տոկոսն էլ չի վերադառնում ծննդավայր:

Համալսարանի ասպիրանտներն ու դասախօսները գեկուցումներով հանդէս են գալիս Գորիսի եւ այլ համալսարաններում, պարբերաբար մասնակցում միջազգային

գիտաժողովներին:

- Ի՞նչ նասագէտներ է պատրաստում համալսարանը եւ որքան է ձեր ուսանողների թիւը:

- Համալսարանի տարբեր բաժիններում սովորում են Սիւնիքի մարզի ու յարակից շրջանների մօտ երկու հազար ուսանող, տասներկու մասնագիտությունների գծով (հայոց լեզու եւ գրականութիւն, տարրական կրթութեան մանկավարժութիւն, մաթեմատիկա եւ ինֆորմատիկա, քիմիա, դեղագործական քիմիա, ֆիզիկա, կենսաբա-

նութիւն, իրաւագիտութիւն, էլէկտրոնիկա, էլէկտրոնատաղարարում, տնտեսագիտութիւն):

Համալսարանում աշխատում են ՀՀ ԳԱԱ մէկ թղթակից անդամ, ինը դոկտոր-պրոֆեսոր, մօտ 35 գիտությունների թեկնածու-դոցենտներ եւ մեծ թուով հեռանկարային երիտասարդ դասախօսներ: Տարեկան 3-4 դասախօս ստանում է գիտական կոչում եւ աստիճան:

Գորիսի համալսարանի տասնեակ շրջանավարտներ, համալրել են հանրապետութեան գիտաշխատողների բանակը, իսկ նրանցից մէկը դարձել է Ռուսաստանի ԳԱԱ իսկական անդամ:

- Արցախի հետ ունէ՞ք կապեր

- Գորիսը Հայաստանի Հանրապետութիւնը Արցախին կապող ողնաշարն է: Արցախին ամենամօտ գտնուող շրջանն է եւ բնականաբար շփումներն ու կապերը աւելի սերտ են ու բազմաբնոյթ: Գորիսի եւ Արցախի համալսարանները պարբերաբար կազմակերպում են համատեղ գիտաժողովներ, օգնում իրար մասնագիտական կազմերով:

- Արտասահմանեան բուհերի կամ Սփիւռքի կազմակերպութիւնների հետ համագործակցութեան կապեր ունէ՞ք:

- Որպէս նոր ստեղծուած ինքնուրոյն համալսարան, մենք դեռ առաջին քայլերն ենք անում այդ բնագաւառում, չունենք անմիջական կապեր: Համագործակցութիւնը

իրականցում ենք ՀՀ-ում մանկավարժական կազմեր պատրաստող վեց համալսարանների կոնսորցիումի շրջանակներում եւ առանձին գրանտների տեսքով, մասնաւորապէս Հիւսիսային Ամերիկայի ինժեներների ասոցիացիայի եւ AYREX կազմակերպութեան համագործակցութեան արդիւնքում համալսարանում ստեղծուել են էլէկտրոնային գրադարան եւ 2 համացանցային կաբինետ՝ 20 համակարգչով եւ այլ անհրաժեշտ տեխնիկայով: Սփիւռքի շատ կազմակերպութիւններ սիրով համագործակցում են մայրաքաղաքի բուհերի հետ, ցաւօք, մոռանալով կամ անտեսելով մարզային համալսարանները, որոնք դրա կարիքը շատ ունեն: Յատկապէս մեր՝ Սիւնիքի, միակ ինքնուրոյն համալսարանը, որ ռազմա-մարտավարական, սոցիալ-քաղաքական մեծ նշանակութիւն ունի Հայաստանի ներկայի ու ապագայի համար: Մենք պատրաստ ենք համագործակցել փիւռքահայ ցանկացած կազմակերպութեան հետ: Մեզ հետ կարելի է կապ հաստատել հետեւեալ՝ seua_goris@rambler.ru էլէկտրոնային հասցեով: Մեր հեռախօսահամարն է՝ 011 374 242 2 27 67:

- Ի՞նչ նուգեայիք ասել Ամերիկայի Սիւնիքի Սահանգների հայութեանը:

Շար.ք էջ 17

ԱՄԱՆՈՐԻ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ ԽՐԱԽՃԱՆՔ

**Խանդավառութեամբ՝
UNEEK ENTERTAINMENT**

DJ Սաֆո

Կադանդ Պապա, փոքրիկներու նուէրներ, ճոխ յայտագիր եւ անակնկալներ
31 Դեկտեմբեր 2010 – Երեկոյան Ժամը 8էն սկսեալ
Կարօ Սողանալեան սրահէն ներս
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104
Մուտքի նուէր \$50 (\$25 5-12 տարեկան Փոքրիկներու)
Հեռաձայնել (626) 497-5111 Քնարիկին

NEW YEAR'S EVE

Dinner Dance

Music performed by
UNEEK ENTERTAINMENT

DJ Sako

Entertaining program with many surprises
Santa Claus, gifts for children,
December 31, 2010, starting at 8 pm.
Garo Soghanalian Hall
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104
Donation: \$50 (\$25 for children)
Please call (626) 429-8366 Dzovig

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 34ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾԱՇԿԵՐՈՅԹ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ

ՄԱՐԻԷթ ՄԻՆԱՍԵԱՆ-ՕՀԱՆԷՍ

Պոլսահայ Միութեան հիմնադրութեան 34րդ տարեկան ճաշկերույթը տեղի ունեցաւ, Շաբաթ, Նոյեմբեր 6, 2010ին, Winnetka քաղաքի Պոլսահայ Միութեան նորակառուց շէնքին «Գիրգոր եւ Աւետ Քիւրքչիւղլու» սրահին մէջ, ներկայութեամբ Միութեան անդամներու, համակիրներու եւ բարեկամներու:

Պոլսահայ Միութեան անունով բարի գալուստ մաղթեց Մայր վարչութեան ատենապետ՝ Սիմոն Աճիլաչօղլու, յայտնելով իր բարեմաղթութիւնները: Ան իր խօսքին մէջ ողջունեց ներկաները, վարչութեան եւ բոլոր յարակից շանձնախումբերու անունով յայտնելով իրենց ամենասրտագին շնորհաւորութիւնները եւ մաղթելով որ իրենք եւ իրենց յաջորդները արժանի ըլլան միասնաբար տօնելու 50րդ եւ 100րդ տարեդարձները,

խորխուսելով բոլորը որ միասնականութեան ոգիով առաւել եւս փաթեթուին այս կեդրոնին եւ բոլորը նուիրուին անոր հետապնդած նպատակներուն, որպէսզի ան կարենայ լաւագոյն եւ առաւելագոյն չափով կատարել իրենց վստահութեամբ դերը:

Ատենապետը իր ուրախութիւնը յայտնեց Միութեան մէջ ծառայող 1976էն մինչեւ 2005 թուականը, Տիկնանց Յանձնախումբերու նախկին ժրաջան ու անձնուէր ատենապետուհիներուն եւ անդամուհիներուն ներկայութիւնը, որոնց մեծարեց յատուկ զնահատագրելով:

Նաեւ մեծարուեցան շէնքին շինարարութեանէն առաջ եւ կամ հինգ տարուայ ընթացքին իրենց սիրայօժար ծառայութիւնը բերող 7 անձերու, caterer Արա Պէրպէրեանին, caterer Բուպինա Պէրկուճեանին,

Շաբ.ք էջ 19

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԱՆԵՆԵԱՆ

Աւելի քան երկու տասնամեակ Լոս Անձելոսի Քաղաքապետարանում որպէս ճարտարագէտ-էլեկտրիկ աշխատելու ընթացքում Յարութիւն Սուրմէնեանը մասնակցել է քաղաքի վարչական, հասարակական, արտադրական եւ պատմական նշանակութիւն ունեցող բազմաթիւ շէնքերի եւ կառուցանքի նախագծմանն ու շինարարական աշխատանքների ղեկավարմանը:

Առաւել նշանակալի եւ Լոս Անձելոսի այցետոմս (landmark) համարուող կառուցանքից, որոնց նախագծման եւ վերականգման աշխատանքներին Պրն. Սուրմէնեանը ունեցել է գործօն ներդրում, կարելի է նշել՝ քաղաքի ծննդավայր համարուող էլ Պուէպլօ համալիրը, քաղաքապետարանի սեյսմիկ վերականգման նախագիծը, քաղաքի կոչուղիների վերամշակման մեծագոյն Հայփիլըրիըն գտիչ կայանը, Լոս Անձելոսի գլխաւոր գրադարանի համալիրը, քաղաքի պատմական փարոսի՝ Փոյնդ Ֆերմի Լայթհաուս (Point Fermi Lighthouse) կառուցը, եւ Կրիֆիդ աստղադիտարանը: Կառուցանքի այս շարքը կարելի է շարունակել, եւ ամէն նախագծի յաջող աւարտմանը բերած նշանակալի մասնակցութեան համար Յարութիւնը արժանացել է քաղաքապետի, Քաղաքային Խորհրդի բոլոր 15 անդամների ստորագրութիւնը կրող Պատուոյ գրերի, ինչպէս նաեւ առանձին ղեկավարման մեթոդների շնորհակալագրերին:

Որպէս էլեկտրիկ ճարտարագէտ՝ վերջին տարիներին Պրն. Սուրմէնեանի ջանքերը կենտրոնացել են նաեւ քաղաքի կառուցանքներում եւ գբօսաշրջիկներում արեւային ու ժանիւթի օգտագործման, ինչպէս նաեւ նոր, առաւել արդիւնաւէտ եւ խնայողաբար գործող էլեկտրական եւ լուսատու սարքերի ներդրմանը: Երրորդ տարին է ինչ Նորթ Հոլիվուտի խոշոր գբօսայգին լուսաւորուում է արեւային ու ժանիւթի փոխակերպմամբ անուղ լուսատուներից: Կան նոյն սկզբունքով լուսաւորուող մի քանի գբօ-

Շաբ.ք էջ 18

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ Ա. ԵՒ Մ. ՅՈՎԱՍԷՓԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

ԼԻԶԱ ՃԻԿԷՐԵԱՆ ՄԱՆՈՅԵԱՆ

Հարուստ մշակույթի փոխանցումը մեր յաջորդ սերունդին մեր բոլորին ուսերուն վրայ դրուած կարեւոր պարտականութիւն մըն է: Դպրոց, կազմակերպութիւններ եւ ընտանիք բոլոր միասին պէտք է ըմբռնեն այս գործընթացին անհրաժեշտութիւնը եւ ձգտին, յարգանք ու սէր սերմանելու մեր մատղաջ սերունդին մօտ, իրենց մշակույթին եւ լեզուին ու պատմութեան հանդէպ ցուցաբերել անհրաժեշտ հետաքրքրութիւնն ու խանդաղատանքը: Սոյն աշխատանքը անշուշտ դպրոցներէն ներս միայն

րուն, կրցան իրենցմէ պահանջուածը զծագրել: Հաճելի ժամանց մը եղաւ աշակերտներուն համար, ուր թեթեւ մթնոլորտի մը ընթացքին իրենց տրամադրուեցան նաեւ մեր նշանաւոր զծագրիչին մասին կարեւոր գիտելիքներ:

Այս տարուան մեր տօնակատարութեան համար աշակերտներ, իրենց ուսուցիչներուն ղեկավարութեամբ, պատրաստած էին մշակութային գեղեցիկ հանդէպ մը: Ամբողջ ամսուան մը պատրաստութեան արդիւնքն էր, որ աշակերտներն ու ուսուցչուհիները ամենայն լրջութեամբ ու բժախնդրութեամբ պատրաստած էին: Որեւէ տօնակա-

Թարգմանչաց եւ Մշակույթին նուիրած Հոկտեմբեր ամսուան սահմանուած շէնք, ամբողջ տարեշրջանի մը ընթացքին մշակույթին ծանօթանալու եւ արժեւորելու առիթներ կը տրամադրուին աշակերտութեան, բայց եւ այնպէս աշակերտները մշակույթի տօնակատարութեան պատրաստութեան ընթացքին աւելի մօտէն կը ծանօթանայ մեր հարուստ մշակույթին: Մշակույթի ամսուան տօնակատարութեան ծիրէն ներս, մեր դպրոցը

տարութեան ընթացքին մթնոլորտը կը ճոխացնեն պարերն ու երգերը, եւ մեր դպրոցի Մանկապարտէզի եւ Զ. կարգերէն խումբ մը աշակերտներ իրենց շուրջպարերով խանդավառեցին հանդիսատեսները, ինչպէս նաեւ բարձր տրամադրութիւն պատճառեցին Մանկապարտէզի, Ա. եւ Դ. կարգերու խմբերգները: Ե. է. կարգերու աշակերտները խմբային արտասանեցին Վ. Թէքէեանի «Տաղ Հայերէն Լեզուին» ոտանաւորը, որոնք ըն-

այցելեց արուեստագիտուհի Կասիա Զոլաճեան Մուրատեան, եւ Գ. Զ. կարգերու աշակերտներուն հետ հանդիպում մը ունեցաւ, ուր նախ իրենց ծանօթացուց զծագրիչ Մինաս Աւետիսեանի զծագրական իւրապատուկ ոճը ու ապա խնդրեց իրենցմէ, որ գծեն իրենց բնանկարները կիրարկելով Մինաս Աւետիսեանի ոճը: Աշակերտներուն համար հաճելի էր ծանօթանալ մեր նշանաւոր զծագրիչին եւ անոնք, ամենայն լրջութեամբ հետեւելով արուեստագիտուհիին ցուցմունքնե-

թացքին ցուցադրուեցան Ը. կարգի աշակերտներէն՝ Դալար Մաթոսեանին եւ Սամսոն Քէշիշեանին սոյն ոտանաւորին հիման վրայ պատրաստուած power point-ը: Ը. կարգի աշակերտուհի՝ Քրիստին Քէշիշեանը հանդիսատեսներուն ծանօթացուց մեր նշանաւոր առականագիրներէն վարդան Ալգեկցին եւ ապա հրաւիրեց Դ. կարգի աշակերտ-աշակերտուհիները, որոնք բեմականացուցին վարդան Ալգեկցի-

Շաբ.ք էջ 19

Massis Weekly

Volume 30, No. 44

Saturday, DECEMBER 04, 2010

\$20.8 Million Pledged During Armenia Fund's Telethon 2010

HOLLYWOOD, CA -- Armenia Fund has successfully concluded its 13th International Telethon by raising yet another record breaking \$20.8 million in pledges. The live 12 hour show aired from KCET Hollywood Studios and reached millions of households globally.

The live program featured a rich presentation of Armenian music and entertainment, as well as celebrities, political and community leaders, and long time Armenia Fund supporters and donors.

The Telethon culminates Armenia Fund's global fundraising campaigns that included Phone-a-thons, gala dinners, and benefit concerts, as well as the annual benefit gala held in

Moscow which raised \$8 million and the 11th Pan-European Phone-a-thon held in Paris which raised another \$1.8 million.

Armenia Fund intends to use the bulk of the funds for refurbishing drinking water and irrigation networks in villages across Karabakh. The rest of the money is to be spent on other infrastructure projects in the disputed region and border villages in Armenia proper.

Karabakh has been the main beneficiary of such assistance ever since the fund's establishment in 1992. Some \$15 million raised by it late last year was mostly channeled into the reconstruction of the war-ravaged town of Shushi.

No Karabakh Deal Reached At OSCE Summit

ASTANA -- Armenia and Azerbaijan promised "more decisive efforts" to resolve the Nagorno-Karabakh conflict but announced no concrete peace agreement at an OSCE summit that began its work in Kazakhstan's capital Astana on Wednesday.

They only issued a joint statement that was also signed by the heads of the U.S., Russian and French delegations at the summit. It said Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev "reaffirmed their commitment" to seek a peaceful settlement based on international law and "basic principles" advocated by the three mediating powers.

According to the statement, the signatories "agreed that the time has come for more decisive efforts to resolve the Nagorno-Karabakh conflict." "They further agreed that a peaceful, negotiated settlement will bring stability and security and is the only way to bring real reconciliation to the peoples of the region," it said.

The statement added that the mediators urged Aliyev and Sarkisian to "focus with renewed energy on the

issues that still remain in the Basic Principles" and instructed U.S., Russian and French diplomats co-chairing the OSCE Minsk Group to "continue to work with the parties to the conflict to assist in these efforts."

"We must also renew our efforts toward a settlement in Nagorno-Karabakh based on basic principles elaborated under the auspices of the Minsk Group," Secretary of State Hillary Clinton, who heads the U.S. delegation at the two-day summit, said in separate remarks.

Clinton said the mediators continue to believe an Armenian-Azerbaijani peace accord must be based on six specific principles articulated by Presidents Barack Obama, Dmitry Medvedev and Nicolas Sarkozy in a joint July 2009 statement.

Among those principles is return of the territories surrounding Nagorno-Karabakh to Azerbaijani control and an "interim status" for the Armenian-populated disputed territory that would guarantee its "security and self-govern-

Continued on page 4

Wikileaks Documents Reveal US Fury at Armenia Over Arms Transfers to Iran

In a hard-hitting letter, senior US officials threaten wide-ranging US retaliation, including sanctions, if the Armenian government does not halt arms transfers, which they say have resulted in Iranian proxies killing US soldiers in Iraq.

The document reveals that top Bush administration officials raised their "deep concerns" with President Serzh Sarkisian and were unconvinced by his denial of "the arms re-export case" dating back to 2003.

In a December 2008 secret letter sent through the U.S. Embassy in Yerevan, the then U.S. Deputy Secretary of State John Negroponte pressed Sarkisian to take wide-ranging measures that would "ensure such transfers do not occur in the future." "Notwithstanding the close relationship between our countries, neither the Administration nor the U.S. Congress can overlook this case," he wrote.

"By law, the transfer of these weapons requires us to consider

whether there is a basis for the imposition of U.S. sanctions. If sanctions are imposed, penalties could include the cutoff of U.S. assistance and certain export restrictions," warned Negroponte.

"To avoid such sanctions, it is essential that you present compelling evidence that your government is now in partnership with us to ensure such transfers do not occur in the future," he said.

That, he said, should take the form of a written pledge to tighten export controls and allow U.S. officials to carry out "unannounced" inspections of Armenian border checkpoints. Yerevan would also be required to "consult" with Washington before selling weapons or dual-use commodities to countries that are not member states of the EU or NATO.

Whether Sarkisian accepted these demands and signed a relevant agree-

Continued on page 4

Lebanese Armenians Protest Erdogan's Visit to Lebanon

BEIRUT -- Hundreds of Armenian demonstrators gathered in downtown Beirut on Thursday November 25, to protest Turkish premier Recep Tayyip Erdogan's visit to Lebanon. Some angry protesters even started to rip down billboards of the Turkish leader that had been mounted in the city center.

Descendants of those who survived the Armenian Genocide, the Lebanese Armenians demanded that Turkey finally come to terms with their history and recognize the mass killings of Armenians during World War I as genocide. But consecutive Turkish governments have so far refused to do so. One and half million Armenians died between 1915-1917, when they were expelled from their historic homeland in the Ottoman Empire.

Members of the Armenian com-

munity in Lebanon organized the protest in Downtown Beirut to condemn Erdogan's two-day visit last week.

The peaceful protest turned violent when a number of demonstrators tore up a large poster of Erdogan hanging opposite the landmark Martyrs statue and hurled rocks and black oil toward the banner.

Armenian MP Serge Torsarkissian said the stance of the Armenian community in Lebanon was "a shy one because it was concerned with preserving Lebanon's interests." He then called on all Lebanese to hang on to their identity, especially the Armenian community.

Concerning the visit, Torsarkissian refused to describe it as "supportive of a particular sect" and stressed that the Armenian community would not stand

Continued on page 4

International Symposium

The Armenian Diaspora: Effective Leadership and Worldwide Structure

By Sahag Toutjian

Initiated and organized by the Institute of Armenian Studies at the University of Southern California (USC), an international symposium was held on Saturday, November 20, 2010, from 9:30 a.m. to 5:00 p.m. Attended by an estimated 500 to 600 participants covering a wide spectrum of age groups from all over the world, the event took place in the Town & Gown hall at the USC Campus in downtown Los Angeles, California.

As pointed out by the master of ceremonies, Dr Richard Hrair Dekmejian in his Introductory Remarks, the aim of the symposium was not the actual setting up of the worldwide Diaspora structure itself. It was, rather, the investigation and discussion, on an academic level, of past attempts, present opportunities and future possibilities toward that end.

The panel of mainly twelve speakers, consisting of academics and practicing professionals well versed in their respective fields, presented specific aspects of the main theme: Elective Diasporan Leadership. Each presented studies, reports, relevant thoughts and/or analyses of viable models for attaining fair and adequate elective representation – in the following order.

1. Dr Z.S. Andrew Demirdjian, Cal State University, Long Beach: The Persuasive Power of Numbers: A Call for Political Clout

Dr Demirdjian made a rigorous analysis of the commonality of the critical mass concept in sciences (chemistry, physics, nuclear physics), adapting it to the social and behavioral aspects of political realities. Starting from the aggregation of various resources (individuals, activities, materials), he stressed that the tipping point of such growth reaches the stage of critical mass, where we accomplish spontaneous combustion or chemical/nuclear reaction yielding the required power – or leverage in the case of politics and allied fields. To illustrate this point, he gave the heartening example of the Canadian Inuit tribes to form the Nunavut or New West that became the largest – and an influential – territory (state) of Canada.

This was a call for sanity and unity, putting our provincial differences aside, keeping under check the petty interests of islets of small Armenian communities, the bickering, jealousies and ignorance draining our potential; and opting for organization, unity and intelligence so that justice is served to us worldwide as a nation. The speaker passionately assured the audience that we have the talent, knowledge and potential, and that together we can use our aggregated, cohesive clout to attain our goals.

2. Dr Archalus Tcheknavorian-Asenbauer, Senior UN Advisor, Vienna, Austria: Armenian Unity and International Politics

The speaker asserted that, to date, we as a nation have underestimated the role of the United Nations and other international organizations and agencies for advancing our cause. Here she

opened a legitimate bracket to urge that we give our support to others, non-Armenians, on worthy causes and issues, so that others will support us when we need them. She upheld the view that the divisions among our organizations and splinter groups resulted in disrupting our potential such that those components of the Armenian world do not work in unison relative to the pursuit of our common interests which calls for international cooperation. This lack of cooperation, she stated, equally applies to the Armenian government which failed to consult the 7-million strong Armenian Diaspora on key issues and, foremost among them, the recent diplomatic contacts and moves between Armenia and Turkey. Finally, she proposed that Armenian institutions worldwide should coordinate their work on the basis of a broad strategy which all of us can share.

3. Mr Harut Sassounian, Publisher, The California Courier: Proposal for a Popularly Elected Structure to Represent Diaspora Armenians

Against a background of divisions, assimilations, empty churches and closed schools, the speaker stated that the Armenian Diaspora can immensely benefit by pooling their limited resources in a scheme of creating a democratically elected worldwide structure that would represent all Armenians in the Diaspora. A collective effort would thereby be organized to ensure their survival as parts of a dispersed ethnicity detached from its homeland. In practical terms, he suggested that elections be held by Armenian communities to choose one representative for every group of 20,000 voters. This would add up to a collective world total of 350 representatives from all electoral districts throughout the Diaspora, an elected body that can legitimately claim to speak on behalf of 7 millions of Armenians outside the borders of Armenia and Artsakh.

Starting with this initial conceptual rough scheme, Mr Sassounian envisions many more necessary steps before launching the ambitious initiative of creating a worldwide representative structure. It was proposed that a team of researchers conduct the necessary explorations to contact the leaders of existing organizations and groups in the Armenian Diaspora, to determine the optimum mechanisms to conduct such elections, estimate the demography of each community, establish qualifications for both voters and candidates, and recommend measures to prevent voter fraud.

4. Dr Gaidz Minassian, Foundation for Strategic Research, Paris: Toward a World Council of Armenians: Why, How, Who?

Dr Minassian outlined a detailed plan unanimously approved by French Armenian organizations to hold popular elections for a representative leadership early next year. The entities involved in the French Armenian project are: the main groupings of Armenian socio-political life, and the French Armenian Council both in its mission's generic terms and as a model of structural balance. The French experience could subsequently serve as a most valuable

prototype for elections in other Diaspora communities. The recent experience already gained by the French Armenian Council was held forth as a paradigm change that could be very useful in avoiding the pitfalls on the way to a World Council. To be rational and constructive, contemporary international relations should be taken into account by recognizing the interdependence among states and societies, and making due allowances as required. This places a heavy responsibility on each entity for appropriate responses to social, economic, political, geopolitical and strategic challenges. It was made clear that a single electoral model or plan cannot be applied indiscriminately to all Armenian communities. Since each community lives in a unique legal and political environment, it would be necessary to devise an appropriate plan for selecting representatives in each country, in consultation with local leaders. For this purpose, priorities need to be set as to which model would be the most beneficial to adopt under the circumstances.

5. Governor George Deukmejian, Retired: Personal Reflections of California's First Armenian Governor

Introduced by Hon. Paul Ignatius, former Secretary of the Navy, and honored with standing ovation, the Governor, son of Armenian immigrants fleeing Ottoman atrocities, outlined the dynamics of factors that helped the attainment of his bid to the highest elected position in the State of California. He pointed out that pledges and promises were useful in his election for the first term in 1982, but that he had to rely on his accomplishments for his second, 1986 term in office. He concluded his free, "non-focused" reflections by emphasizing how we can be successful when we help each other.

6. Hon. Grigor Hovhannissian, Consul General of Armenia in Los Angeles: Welcoming Remarks

The Armenian Consul General asserted that the Armenian world has undergone an upheaval – a major shift in the Diaspora's approach and that of Armenia – while a poor mutual understanding has persisted between the two. During the former, romantic period, the view from Armenia was that of a Diaspora whose overriding duty consisted in taking care of hyrenik, the motherland. Simultaneously, the diverse nature of the Diaspora engendered differences in attitude vis-à-vis Armenia. There have also been dramatic changes in the demographic structure and distribution of Armenians around the globe. Out of a ballpark figure of 10 million Armenians worldwide, the Diaspora accounts for about 7 million, of which 4.5 (?) million in Russia and the rest scattered elsewhere. Close ties characterized by two-way consultation, partnership and sponsorship between Armenia and the Diaspora are the only rational approach mutually, since the existence and survival of each side depends on the other. The cannon of our common ship cannot be left loose, concluded the Consul General; it must be handled firmly.

7. U.S. Ambassador to Armenia

John Marshall Evans, Retired: Maximizing Influence in a World of Nation-States: A Challenge for the Armenian Diaspora

Introduced by Mr Charles Ghailian, Chairman of USC Institute of Armenian Studies Leadership Council, the former Ambassador to Armenia Mr Evans was acknowledged as a man of highest moral integrity and valor for his courageous diplomatic stand on the Armenian Genocide, and given a hero's long ovation by the audience. Mr Evans had publicly dissented from the stated policy of the U.S. government on the issue of the Armenian Genocide. He had become convinced that a gross injustice was being perpetrated through the denialist policies of the Turkish government and tacitly accepted by the U.S. government. His measured public stand cost him his job; he was dismissed from his post and forced into early retirement.

Ambassador Evans stated that, in the international political jungle, where all are theoretically equal, but where, actually, influence through size and power predominates, there is no real cover for the small and the unprotected. In his view, strategically, elective leadership for a diaspora has never been tried – but then, he went on, it cannot succeed if not tried, and he said he was encouraged by what he has heard here today, which is a useful and timely discussion. He recommended to focus on the task of paramount importance, which is to help the strengthening and survival of the first long-lasting Armenian state of modern times. After all, the only tangible basis for Armenian unity is the existence of the Republic of Armenia. He urged not to underestimate the basic fact that the opinions and actions of international bodies, agencies and governments are rigged in favor of states, while groups or NGOs count less – even though really well organized groups can influence states and thereby make a difference. On a positive note in this respect, he mentioned that, with the advent and proliferation of the internet, the world is becoming more democratized, giving legitimacy to groups in their fight for justice and human rights.

8. Mr Mark Arax, Journalist/Author, Fresno: The Power of Speaking to the Media with One Collective Voice

Dubbing himself a reluctant participant who is not yet sure of where he stands on the notion of Diaspora unity, Mr Arax gave an off-the-cuff account of some of his experiences in the San Joaquin Valley which he christened the first capital of the Armenian Diaspora. He evoked the memory of his father Aram Arax who, he said, was a communist, while he himself is a Dashnak – drawing the humorous conclusion that we Armenians could not achieve unity if it were based solely on our DNA. He made a similar, yet rather less convincing, parallel between the ANC and the Armenian Assembly.

9. Dr Levon Marashlian, Glendale Community College: The Necessity and Difficulty of Establishing a Diaspora Congress

Continued on page 4

Yerevan's Worst Fire in Years Leaves 70 People Without Shelter

YEREVAN -- More than a dozen private houses burned down on Wednesday night and early on Thursday in what government officials described as Yerevan's worst fire in years.

According to the Armenian Ministry of Emergency Situations, nobody was killed or injured in the blaze that hit a small neighborhood in the city center. Ministry officials suggested that it was caused by a gas explosion.

The fire left about 70 residents looking for shelter, as the blaze is still being investigated. While several of those who lost their property now stay at their relatives', for many the past 48 hours have proved a catastrophe. Children do not attend school, while their parents do not go to work. They say the fire destroyed all their winter clothes.

"This is the biggest fire registered in Yerevan in the last several years," ministry spokesman Nikolay Grigorian told RFE/RL's Armenian service. "It was more powerful than the fire that destroyed the Justice Ministry building [in February 2008.]"

Grigorian said 21 fire engines were rushed to the scene to put out the flames. Some of the mostly old houses

were still smoldering early in the afternoon on Wednesday. They were being extinguished by two fire trucks.

The residents of the destroyed houses spent the night on the street. "I woke up at around 11 p.m. after my neighbors started shouting 'Fire! Fire' and there was an explosion," one of them told RFE/RL.

"There were flames all over the place. I could only manage to pick my three-year-old child and get out of the house. My house is now destroyed, nothing is left of it," said the young woman.

It is not yet clear whether she and her neighbors will be provided with new housing or paid financial compensation by the state.

Grigorian complained that the fire-fighters' access to the area was hampered by "irregular" structures built there since Soviet times.

The residents claimed that the municipal authorities have long tolerated the illegal construction while not allowing them to repair their homes on the grounds that the neighborhood is slated for redevelopment. "They wouldn't fix the houses or let us do that," said.

More Wikileaks Documents:

Ankara Links Karabakh with Armenia Protocols Process US Diplomats Skeptical About Turkey's Dependability as a Partner

The fresh installment of Wikileaks revelations on Sunday also dwelled on an episode which proved concerns that officials in Ankara sought to link their fence-mending policies with Armenia to a separate peace process between Yerevan and Baku in resolving the protracted conflict in Nagorno-Karabakh.

A classified document leaked by the whistleblower and picked up by international media suggests that during February 18 "Shared Vision and Structured Dialogue" meetings in Ankara, Turkish MFA Undersecretary Feridun Sinirlioglu "appealed for 'simultaneity' between Armenian Protocols ratification and the Minsk Process [on Nagorno-Karabakh]."

In a conversation with U.S. Under Secretary of State Burns Sinirlioglu "emphasized 'a strong reaction' against the protocols among ruling party MPs had to be overcome before the government would hazard a ratification effort"... and "suggested Azerbaijan and Armenia's announcement of an agreed framework for Minsk Group progress would provide the Government of Turkey with the necessary political cover."

Turkey not Dependability Partner

German Der Spiegel reported on Sunday that the leaked diplomatic cables reveal that US diplomats are skeptical about Turkey's dependability as a partner. The leadership in Ankara is depicted as divided and permeated by Islamists, the report said.

According to Der Spiegel, US diplomats have grave doubts about Turkey's dependability. Secret or confidential cables from the US Embassy in Ankara describe Islamist tendencies in the government of Prime Minister Recep Tayyip Erdogan.

The US diplomats' verdict on the NATO partner with the second biggest army in the alliance is devastating. The Turkish leadership is depicted as divided, and Erdogan's advisers, as well as Foreign Minister Ahmet Davutoglu, are portrayed as having little understanding of politics beyond Ankara.

The Americans are also worried about Davutoglu's alleged neo-Ottoman visions. A high-ranking government adviser warned in discussions, quoted by the US diplomats, that Davutoglu would use his Islamist influence on Erdogan, describing him as "exceptionally dangerous." According to the US document, another adviser to the ruling AK Party remarked, probably ironically, that Turkey wanted "to take back Andalusia and avenge the defeat at the siege of Vienna in 1683."

The US diplomats write that many leading figures in the AK Party were members of a Muslim fraternity and that Erdogan had appointed Islamist bankers to influential positions. He gets his information almost exclusively from newspapers with close links to Islamists, they reported. The prime minister, the cables continue, has surrounded himself with an "iron ring of

sycophantic (but contemptuous) advisers" and presents himself as the "Tribune of Anatolia."

UK's The Guardian, in leaked documents published on late Sunday said, in a tense conversation, a senior US envoy presses Turkish officials to support US-led action to convince the Iranian government that it is on the wrong course. The Turks insist their mediation efforts are the best way forward but are forced to concede that most countries in the region see Iran as a threat.

According to the daily, the great Iranian-American struggle for control and influence in the Middle East is far from over – and may in fact be hotting up – and it was made plain again when US under-secretary William Burns held yet another meeting with the reluctant Turks in Ankara in February 2010. Burns insists Washington would prefer a negotiated settlement with Iran. Then, like Gates, he uses the spectre of an Israeli military attack to dramatise his arguments and unsettle the Turks.

"Burns strongly urged [Turkish foreign ministry under-secretary Feridun] Sinirlioglu to support action to convince the Iranian government it is on the wrong course. Sinirlioglu reaffirmed the GoT's [government of Turkey] opposition to a nuclear Iran; however, he registered fear about the collateral impact military action might have on Turkey and contended sanctions would unite Iranians behind the regime and harm the opposition.

"Burns acknowledged Turkey's exposure to the economic effects of sanctions as a neighbour to Iran, but reminded Sinirlioglu Turkish interests would suffer if Israel were to act militarily to forestall Iran's acquisition of nuclear weapons or if Egypt and Saudi Arabia were to seek nuclear arsenals of their own. 'We'll keep the door open to engagement,' he [Burns] stressed."

And for once, it appears he has made some headway, the Guardian interpreted. "A visibly disheartened Sinirlioglu conceded a unified message is important. He acknowledged the countries of the region perceive Iran as a growing threat: 'Alarm bells are ringing even in Damascus.'" "

The report also said in Nov. 2009 that Davutoglu reportedly told US envoy Phillip Gordon that Iran cannot be bullied into compliance with western demands.

According to The Guardian, when Gordon says Ankara should send a stern public message to Tehran about the consequences of ignoring UN resolutions, Davutoglu replies that [Turkish prime minister Recep Tayyip] Erdogan made just such a statement during a recent visit to Tehran. "Only Turkey can speak bluntly and critically to the Iranians, Davutoglu contended, but only because Ankara is showing public messages of friendship."

The exchange continues: "Not-

Police Officer Sentenced Over Custody Death

Ashot Harutiunian reacting to the verdict

YEREVAN -- Ignoring his protestations of innocence, a court in Armenia on Monday sentenced a police officer to eight years in prison on charges stemming from the death of a man in police custody.

One of Major Ashot Harutiunian's subordinates received a suspended two-year prison sentence, while two others were acquitted altogether amid furious allegations of a cover-up voiced by relatives of both the main defendant and the victim, Vahan Khalafian.

Khalafian, 24, died on April 13 several hours after being taken, along with several other men, to the police station of Charentsavan, a small town in central Armenia, on suspicion of theft. His death had a strong public resonance, highlighting endemic police brutality in Armenia.

State prosecutors say that Khalafian stabbed himself to death with a kitchen knife after being physically abused by Harutiunian in the presence of the three other policemen. The latter's

incriminating testimony formed the basis of the case brought against the former head of the criminal investigations unit at the Charentsavan police.

Khalafian's relatives, backed by some human rights activists, believe that the young man was killed at the Charentsavan police station and that investigators failed to prosecute all local police officials responsible for his brutal treatment. They argue, in particular, that forensic experts found two stab wounds and numerous other injuries all over his body.

Harutiunian echoed these assertions throughout the trial that began in early July. He argued that Khalafian left no fingerprints on the knife and could have hardly stabbed himself twice.

Harutiunian also maintained that unlike the other defendants, he was not in the interrogation room moments before Khalafian was found critically injured. Speaking in the court in August, he claimed that one of them, Moris Hayrapetian, "negligently caused Vahan Khalafian to die."

US Fury at Armenia Over Arms Transfers to Iran

Continued from page 1

ment with the Americans is not clear. Sarkisian's office on Monday refused to comment on this.

U.S. Embassy in Armenia Issues Statement

The U.S. embassy in Armenia issued a statement regarding Wikileaks. The statement reads as follows:

"Regarding recent news reports concerning documents purportedly downloaded from U.S. Defense Department computers, the Department of State does not comment on materials, including classified documents, which may have been leaked.

Any unauthorized disclosure of classified information by Wikileaks has harmful implications for the lives of

identified individuals that are jeopardized, but also for global engagement among and between nations. Given its potential impact, we condemn such unauthorized disclosures and are taking every step to prevent future security breaches.

While we cannot speak to the authenticity of any documents provided to the press, we can speak to the diplomatic community's practice of cable writing. Cables reflect the internal day to day analysis and candid assessments that feed the governments' foreign relations deliberations. These cables are often preliminary and incomplete expressions of foreign policy, and they should not be seen as having standing on their own or as representing U.S. policy," the press service of the U.S. Embassy in Armenia reported.

Lebanese Armenians Protest

Continued from page 1

in the face of Lebanon's interests, whether in terms of the country's relations with Turkey or any other interest.

"The community is committed to its historic stance," he added.

For his part, Armenian Orthodox Archbishop in Lebanon Kegham

Khatcherian warned Lebanon and the Arab world against surrendering their leadership to foreign powers, saying "we are protesting in Martyrs Square not against an official visit or against an agreement, but to prove to this visitor [Erdogan] and to the entire world that we will not keep quiet about our inherited right."

No Karabakh Deal Reached At OSCE Summit

Continued from page 1

nance." The proposed peace framework also envisages that Karabakh's final status, the main bone of contention, would be determined through "a legally binding expression of will."

The mediators and Medvedev in particular hoped that Aliyev and Sarkisian will overcome their disagreements over key details of the proposed settlement in time for the Astana summit. However, the content of the five-party statement suggests that they failed to do that.

Contrary to expectations, Aliyev and Sarkisian did not even meet at Astana. An Armenian diplomatic source, who asked not to be identified,

told RFE/RL's Armenian service that the Azerbaijani leader cancelled his planned talks with Sarkisian and Medvedev "at the last minute."

The source claimed that Aliyev did so because of "glaring contradictions" between the text of the five-party statement and his speech at the summit delivered later in the day.

In that speech, Aliyev lashed out at Armenia, again stating that it is seeking to prolong the Karabakh status quo and to turn peace talks organized by the Minsk Group co-chairs into a "meaningless process." He also accused the Armenians of committing "war crimes and a genocide" against Karabakh's Azerbaijani population during the 1991-1994 war.

More Wikileaks Documents

Continued from page 3

ing that Davutoglu had only addressed the negative consequences of sanctions or the use of military force, Gordon pressed Davutoglu on Ankara's assessment of the consequences if Iran gets a nuclear weapon. Davutoglu gave a spirited

reply, that 'of course' Turkey was aware of this risk. 'This is precisely why Turkey is working so hard with the Iranians.' "

Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu is currently on a visit in Washington and is supposed to have a meeting with the American diplomats questioning his credibility.

ArmenienInfo.net

News. Informationen. Kommentare.

Հայ news.am

Effective Leadership and Worldwide Structure

Continued from page 2

Citing similar attempts and resolutions made in 1979, 1980, 1983 and 1985 which bore no fruit due to the disagreements and infighting among the participating Diaspora organizations, Dr Marshlian affirmed that the Armenian Diaspora badly needs a democratic, legitimate and organized body that would be beneficial to Armenia and would strive to safeguard the Armenian language and geopolitical standing. The traditional political parties and organizations are hesitant to advance such ideas, because their motto announces: We already strive to that end, and you can join us if you want. He also pointed out that the creation of an Armenian World Congress would secure the unity of the Diaspora under one umbrella, whose existence constitutes an important factor for the future strengthening and survival of Armenia.

10. Dr Stephan Astourian, University of California, Berkeley: The Traditional Armenian Parties and the Problem of Pan-Armenian Coordination

Dr Astourian presented an interesting report on the cultural and benevolent activities of the traditional Diaspora political parties and other organizations inside the Diaspora Armenian life, subjecting them all without exception to a critical assessment. He gave an account of their national activities aimed at safeguarding the nation, the

Armenian language and schools; however, he concluded with a negative appraisal of the position, number and significance of the role they play within the Diaspora Armenians. He also outlined the stance of the three traditional political parties of the Diaspora toward the state of Soviet Armenia in the past and that of the present independent Armenia. As always at similar past presentations, the stated purpose of Dr Astourian's conclusions was meant to reflect national political, economic, social and geopolitical realities based on available statistical sources, and not personal judgments.

11. Dr Nyree Derderian, Stanford University: Models and Modalities of

Creating a Trans-Diaspora Framework

Dr Derderian started by depicting the overall image of the Diaspora Armenian as discordant and inharmonious in common collaborative ventures. In contrast, she brought forth the example of a Jewish organization that succeeded in founding an international united body of 500 members as constituted by delegates from the U.S., Israel, and worldwide, with the aim of helping and safeguarding Israel. She noted that such organizations can be found among various nations like the Greeks for example, who can be taken as paradigms to learn from.

12. Dr Richard Hrair Dekmejian, USC: Concluding Thoughts

Dr Dekmejian summed up the seminar's discussions in the quest for setting up an elective leadership and a viable worldwide structure to help the Armenian Diaspora face the present and coming challenges to their well-being and survival. The contents of the deliberations in the seminars will be published in due course and will be available to the public

The author would like to express his appreciation for the high academic quality of the International Symposium on The Armenian Diaspora: Elective Leadership & Worldwide Structure organized by the USC Institute of Armenian Studies, and personally to Dr Dekmejian. At this time, we will refrain from comments and the expression of personal opinions on the overall initiative, the subjects presented, the issues raised and the stands taken. We will do so after a thorough review, once all the printed materials are made available in an intelligently usable format.

IMPORTANT NOTE:—For reasons beyond my control, I had to leave the symposium rather early, missing the valuable talks by Drs Marshlian, Astourian, Dekmejian and Derderian at the end of the day. I wish to express my sincere appreciation to my longtime friend and the chief editor of Nor Or Weekly for the notes graciously and promptly provided by him so that I could make this report as comprehensive as possible.

Communities that vote are communities that government listens to. If we do not vote, our voices are not heard. If we want Armenians to have authority in how decisions are made involving our community, we must vote.

Make your voice heard. Exercise your right. Register to vote today!

Register to vote and make some phone calls for Khatchik Chahinian, who is running for Pasadena City Council - District 4.

Together we can do it.

IMPORTANT VOTER DEADLINES TO REMEMBER:

Fri., Feb. 18: Last Day to Mail New Voter Registration Applications

Tue., Feb. 22, 5PM: Last Day L.A. County Registrar accepts Walk-In New Voter Registration

Wed., Jan. 12, 6:30 - 8:30PM: Pasadena Citywide Candidate Forum of City Council and School Board Location: La Salle High School, 3880 E. Sierra Madre Blvd., Pasadena

Tue., March 8, 7AM - 8PM: Pasadena City Council and School Board Elections

ԱՐԺԵՆԹԻՆԱՅԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ «ԳԱՅԱՆԷ» ՊԱՐԱՆՈՒՄԲԸ 50 ՏԱՐԻ ԾԱՓԱՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՏԱԿ

Նոյեմբերի 9-ին Պուլկոս Այրեսի «Նասիոնալ» թատրոնի յարմարաւէտ դահլիճում, մօտ 1100 հանդիսատեսների հետ միասին, Արժենթինահայ Մշակութային Միութեան «Գայանէ» պարախումբը տօնական համերգով նշեց իր կէսդարեայ յոբելեանը:

Դժուար է ասել, թէ դահլիճում արդեօք յուզմունքն էր գերիշխում, թէ՞ հիացմունքը: 50 տարի օտար ափերին, մայրենի հող ու ջրից այսքան հեռու, կարողանալ այսպէս պահել հայ ոգին, կարողանալ փոխանցել այն յաջորդ սերունդներին ու կարողանալ իր շարքերը գրաւել նոյնիսկ օտարների դիւրին չէ, սակայն «Գայանէ» կարողացել է ու այս տարի մի շարք միջոցառումներով նշում է իր 50-ամեակը, իր կազմում ունենալով հիմնական եւ մանկական խմբերի 6-ից մինչեւ 32 տարեկան 90-ից ավելի անդամների, որոնց, յիշելով իրենց երիտասարդութիւնն ու չկարողանալով զսպել ներքին մղումը, յաճախ, ինչպէս այդ պատահեց Նոյեմբերի 9-ին, միանում են «Գայանէ»-ի վետերանները՝ առաջին սերնդի ներկայացուցիչները: Ու ոչինչ, որ նրանցից ոմանք արդեն պայլիկներ ու տատիկներ են, ոմանք արդեն չունեն երիտասարդ տարիների ճկունութիւնը, ոչինչ, որ մագերը, եթէ դեռ կան, արդեն ճերմակում են, Նոյեմբերի 9-ին նրանք նորից բեմի վրայ էին, պարում էին իրենց գաւակների հետ ուսուսի, նոյն աւիւնով ու ոգով, խորիստ կեցողութեամբ ու երջանկութիւնից փայլող ժպիտները դեմքերին՝ բուռն ծափահարութիւններ պոկելով հիացած հանդիսատեսներից:

Խորհրդանշական է, որ այս յոբելեանական համերգում առաջին անգամ հիմնական խմբի շարքերում բեմ դուրս եկան նաեւ մանկական խմբի չորս անդամներ, որոնք մեծացել են, առնականացել ու հասակով արդէն հաւասարուել մեծերին:

Սկսում է հերթական սերնդափոխութիւնը...

Հանդիսատեսները երկար ծափահարեցին նաեւ «Գայանէի» առաջին գեղարուեստական ղեկավար եւ պարուստց Ռոզա Չաքեջեանին, նրան փոխարինած Միրտա Վարդանեանին ու ներկայ պարուստց Ալիսիա Անդրէասեանին, որոնց, ի նշան երախտագիտութեան, շքեղ ծաղկեփնջեր յանձնուեցին Հայ Մշակութային Միութեան կողմից:

50 երկար ու ձիգ տարիներ: Երեք սերունդ ու նաեւ երեք ղեկավար ու պարուստց, որոնք իրենց եռանդն ու ժամանակը չեն խնայել,

եղել են «Գայանէ»-ի կազմում, դուրս են եկել հենց «Գայանէ»-ի ծոցից, աճել նրա հետ, մեկնել Հայաստան ու կատարելագործուել Երեւանի Պարարուեստի ուսումնարանում: Վերադարձել են հայրենիքի բոլորով ու գոյներով հարստացած ու այդ ամէնը փոխանցել խմբին: Ուրեմն, պատահական չէ «Գայանէ»-ի յաջողութիւնը, պատահական չէ հանդիսատեսի սէրն ու հաւատարմութիւնը, հանդիսատես, որ միշտ լցնում է դահլիճը, որքան էլ որ այն մեծ լինի: Ի դէպ նշենք, որ Ռոզա Չաքեջեանն առաջինն էր Հարաւային Ամերիկայից, որ 1959 թուականի մեկնել է Հայաստան ուսանելու ու կատարելագործուելու:

Այժմ «Գայանէ» պարախումբը ունի գեղարուեստական խորհուրդ, որի կազմում է Հայաստանի Պարի Պետական համոյթի նախկին անդամ մանստրօ Բաֆֆի Գրիգորեանը եւ պարախմբի երիտասարդ անդամներ Կառլոս Ազատան, Դանիելա Ռեյնոնեն, Մարսելա Բոյաջեանն ու Ազուստինա Լոպես Կորվալիան: Հայ Մշակութային Միութիւնը գեղեցիկ ծաղկեփնջերով իր խորին շնորհակալութիւնն արտայայտեց հայ պարի նուիրեալների այս խմբին:

Ուրախութեամբ պէտք է յայտնենք նաեւ, որ ի ճանաչումն 50 տարիների ընթացքում իրականացրած ազգանուէր գործունէութեան եւ Սփիւռքում Հայ մշակութի պահպանման ու տարածման, «Գայանէ» պարախումբն արժանացել է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վեհափառ Գարեգին Բ-ի Պատուոգրին եւ պարուստց Ալիսիա Անդրէասեանը՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի «Սուրբ Սահակ Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանին, որ յոբելեանական համերգից երկու շաբաթ առաջ Պուլկոս Այրեսի Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցում պարախմբի անդամներին եւ Ալիսիա Անդրէասեանին էր յանձնել Արժենտինայի եւ Չիլիի հայկական համայնքների հոգեւոր հովիւ, Արքեպիսկոպոս Գիսակ Մուրադեանը:

Արժենտինայում Հայաստանի Հանրապետութեան Արտակարգ ու Լիազօր դեսպան Տիար Վլադիմիր Կարմիրշալեանը Արժենտինահայ Մշակութային Միութեան նախագահ Ադրիան Լոմբոջանին, փոխնախագահ Ադրիան Գասպարեանին եւ «Գայանէ» պարախմբի գեղարուեստական խորհրդի անդամ Դանիելա Ռեյնոնէին յանձնեց ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան կողմից «Գայանէ» պարախմբին հայ

ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ ՇՈՒՔՈՎ ՆՇՈՒԵՑԱԻ ՄԵԾՆ ՍՈՒՐԱՏԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 150-ԱՄԵԱԿԸ ԵՒ ՅԱՃՆՈՅ ԴԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 90-ԱՄԵԱԿԸ

Հաճնոյ Հերոսամարտի 90-ամեակին առթիւ պատշաճ հանդիսութիւններ տեղի ունեցան սփիւռքի հայաշատ կարգ մը քաղաքներուն մէջ: Մեծագոյն միջոցառումը տեղի ունեցաւ Հայաստանի Նոր Հաճըն քաղաքին մէջ: Այս առթիւ նշուեցաւ նաեւ ազգային անուանի հերոս Մեծն Մուրատի ծննդեան 150-ամեակը: Նշենք նաեւ որ Նոր Հաճըն քաղաքի միջնակարգ դպրոցը կը կրէ Մեծն Մուրատի անունը:

Պանծալի հերոսին անունը կրող դպրոցի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ յատուկ ցուցահանդէսի բացումը նուիրուած Մեծն Մուրատի ծննդեան 150-ամեակին: Այցելուները հետաքրքրութեամբ դիտեցին Մեծն Մուրատի եւ հայ ազգային ազատագրական պայքարին նուիրուած նկարներն ու ցուցանակները:

Մեծն Մուրատի անունն դպրոցի հիմնադրութեան 15-ամեակին Նոր Հաճըն քաղաքի հիմնադրութեան 51րդ տարեդարձին եւ Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան հիմնադրութեան 100-ամեակի հանդիսութեանց ներկայ գտնուեցան արտասահմանի տարբեր շրջաններէն ժամանած պատուիրակութիւններ եւ անհատներ: Գալիֆորնիոյ պատուիրակութիւնը կը գլխաւորէր տեղոյն Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան ատենապետ՝ Եփրեմ Պաղպուտարեան: Ներկայ էր նաեւ Կոտայքի թեմի առաջնորդ՝ Գերշ. Առաքել Եպս. Մարամեան եւ այլ անձնաւորութիւններ:

Հրապարակային հանդիսութեանց առընթեր տեղի նաեւ հանդիպում-հաւաք Նոր Հաճընի քաղաքապետարանին մէջ, ուր ողջոյնի

խօսքով հանդէս եկաւ քաղաքապետ Գաղիկ Մաթէոսեան: Հիւրերն այցելեցին նաեւ քաղաքի երաժշտական դպրոցը, ուր իրենց պատուին գործադրուեցաւ գեղարուեստական ճոխ համերգ մը: Այնուհետեւ, քաղաքի կեդրոնական հրապարակին վրայ տեղի ունեցաւ Հաճնոյ Հերոսամարտի 90-ամեակի աւանդական հարիսայի օրհնութիւնը ու բաշխումը որուն մասնակցեցան շուրջ 10,000 հոգի: Այստեղ եւս տեղի ունեցաւ ժողովրդային տօնախմբութիւն եւ տօնական մեծ համերգ, մասնակցութեամբ պարախումբերու եւ անհատ արուեստագէտներու:

Նոր Հաճըն քաղաքի լիշարժան հանդիսութիւններն իրենց աւարտին հասան տօնական հրավառութեամբ:

A.G.B.U. - A.Y.A
GLENDALE - PASADENA
CHAPTER

New Year's Eve Gala

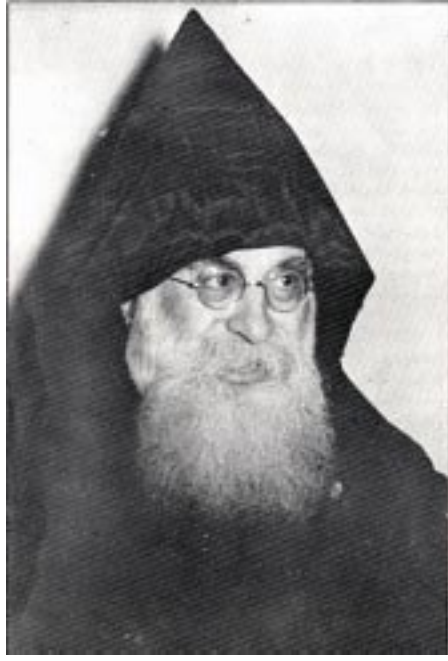
Friday, December 31st @ 7:30pm
Catering by "La Fogata"
Entertainment: DJ Extreme Sounds "Stepan"

Surprises
RSVP: 626-794-7942
A.G.B.U. PASADENA CENTER
2495 East Mountain St. Pasadena, CA

TICKETS: ADULTS - \$100.-
Drinks Included
CHILDREN 4 -12 years old - \$60.-

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՀԱՅՈՑ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԾՆՆԴԵԱՆ 130-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ (1880-1961)

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԷՆ Ա. ՔՀՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆՆԱՆ

Ներկայ տարին կը նշէ Երջանկայի շատակ Գարեգին Պատրիարք Խաչատուրեանի (Տրապիզոնի) ծննդեան 130-ամեակը: Իր կեանքի 81 տարիները եղան հայ ժողովուրդի ժամանակակից պատմութեան համընթաց տառապանքի եւ վերագարթօնքի տարիներ երբ Արմաշի միջին սերունդի այս գրագէտ եւ վարչագէտ հոգեւորականը յանձն առաւ թեմակալ Առաջնորդի այլազան պաշտօններ վարել մինչեւ իր Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութեան Աթոռ բարձրանալը 1950 թուականին: Գարեգին Պատրիարք վախճանեցաւ Իսթանպուլի մէջ 1961 թուին, որուն յուղարկաւորութեան եւ վերջին օծման կարգը անձամբ կատարեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կ. Պոլիս տուած իր հայրապետական առաջին այցելութեամբ:

Նախընթացը

Ծնած Տրապիզոն 1880-ին Գարեգին Խաչատուրեան Արմաշի Դպրեվանք ընդունուեցաւ 1896-ին եւ ուսաւ Եղիշէ Դուրեան Եպիսկոպոսի շուկին տակ, ըլլալով անոր առաջին ձեռնասուններէն մին: 20-րդ դարու լուսաբացին, 1901 թուականին, տաս ընծայեալներու շարքին ինք եւս Արմաշու Չարխապիան Ս. Աստուածածին վանքին մէջ քահանայական ձեռնադրութիւն եւ օծում ստացաւ նորապսակ Դուրեան Եպիսկոպոսի ձեռամբ: Տասնին մէջ կային Մեսրոպ Նարոյեան, Ղեւոնդ Դուրեան, Արտաւազդ Գալեանտեան, Սահակ Օտապաշեան, Գրիգորիս Պալաքեան, եւ այլ ընտրեալ հոգեւորականներ որոնք իրենց ուսման լրիւ տարիները ծաղկեցուցին ուղղակի Եղիշէ Եպս. Դուրեանի ուսուցչապետութեան ներքեւ:

Գարեգին Վրդ. Խաչատուրեան, ի բնէ հայերէն լեզուի նկատմամբ գիտուն եւ գերգազուն, եղաւ քարոզիչ, ուսուցիչ եւ տարանդաւոր գրագէտ հոգեւորական մը, որ իր գրական երկերու շարքին յաջողութեամբ աշխարհաբարի թարգմանեց Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի Մատենան Ողբերգութեան (ՆԱՐԵԿ) Աղօթամատենանը երկու անգամ, մին արձակ եւ միւսը ոտանաւոր, ու եղաւ Արմաշական սերունդի երկրորդ հոգեւորականը որ Նարեկը ծանօթացուց հայ ժողովուրդին իր հասկցած լեզուով: Իրմէ առաջ զայն յաջողութեամբ աշխարհաբարի թարգմանած էր նաեւ իր երէց դպրոցակիցներէն Թորգոմ Եպս. Գուշակեան՝ Գահրէի մէջ: Ի միջի այլոց ան գրեց «Աշխարհի Լոյսն ի Հայս» գիրքը՝ նուիրուած Հայ Եկեղեցւոյ ծագումին եւ առաքելութեան:

Գարեգին Վրդ. Խաչատուրեան իսկոյն 1906-1907 տարիներուն Սիւսի Հայրապետանոցէն հրաւէր ստանալով ընդառաջեց Տ.Տ. Սահակ Բ Խաչատուրեան Կաթողիկոսի փափաքին ու մեկնեցաւ Սիւս՝ այնտեղի Դպրեվանքին որպէս ուսուցիչ: Ապա՝ Համաշխարհային Ա. Պատերազմէն առաջ եւ անմիջապէս ետքը առաջնորդական պաշտօններու ընտրուելով, դժուարին պայմաններու տակ պաշտօնավարեց Արաբկիրի, Գոնիայի եւ Տրապիզոնի թեմերուն վրայ, եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ստանալով Տ.Տ. Գէորգ Ե. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսէն 1922 թուականին: Տարագրութեան ատեն

Գարեգին Վարդապետ Մամպուճ տարուած է, եւ ապա որպէս Առաջնորդ Գոնիայի անցած է Երուսաղէմ եւ Սահակ Կաթողիկոս-Պատրիարքի օրով 1916 թուին անդամ եղած է Սինոդին: Խաչատուրեան Երուսաղէմէն աքսորուած է Խաչատուրեան Կաթողիկոսի եւ Օրմանեան Սրբազանի հետ ու ժամանակաւոր բնակութիւն հաստատած Դամասկոսի մէջ:

Առաջնորդ Տրապիզոնի Թեմին

Գարեգին Վրդ. Խաչատուրեան 1919 թուին Առաջնորդ կ'ընտրուի իր ծննդավայր Տրապիզոնի թեմին, յաջորդելով Գէորգ Մ. Վրդ. Թուրեանի, ուր պաշտօնավարեց մինչեւ 1923: Երիտասարդ առաջնորդ Գարեգին Վրդ. հոգածու եղաւ յետեղեռնեան Տրապիզոնի մէջ հաւաքուած 250 հայ որբերուն, որոնց համար դպրոցներ բացաւ, ամէն ամիս դպրոցական հանդէսներ կատարել տուաւ անոնց որպէսզի մոռնային մօտաւոր անցեալի տառապանքի օրերը: Գարեգին Վարդապետ ընդդիմացած է Ամերիկեան որբախնամ վարչութեան պահանջներն եւ չէ թոյլատրած որ հայ որբերը ժողովարան երթային աղօթելու: Զանոնք պահած է միշտ Հայ Եկեղեցւոյ հովանիին ներքեւ եւ ամէն կիրակի առաջնորդած եկեղեցի: Այս պարագան մինչեւ իսկ «երախանները հացէն զրկուելու» աստիճանին հասցուցած են, եւ սակայն Գարեգին վարդապետ չէ յուսահատած եւ ժողովուրդին դիմելով միջոցներ գտած է եւ երախանները ազատած սնունդի եւ պաշտամունքի սպառնալիքներէն:

Անդրանիկ Առաջնորդ Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմին

Ամենայն Հայոց Գէորգ Ե Սուրբնեանց Կաթողիկոսը Ամերիկայի Գալիֆորնիա նահանգին մէջ նոր թեմ մը հաստատեց դիւրացնելու համար ընդարձակ երկրի տարածքին ցրուած հայութեան հոգեւոր մատակարարութիւնը իր 1927 թուի յատուկ կոնդակով: Թեմը իր անդրանիկ Առաջնորդը ընտրեց յանձին Գարեգին Եպիսկոպոս Խաչատուրեանի որուն ընտրութիւնը իսկոյն վաւերացուց Հայոց Հայրապետը: Գարեգին Եպիսկոպոս պաշտօնին ձեռնարկեց 1928 Մայիսին՝ Ֆրէզնոյի մէջ: Նոյն տարին Ամերիկայի Առաջնորդ Տիրայր Արքեպս. Տէր Յովհաննիսեան իր հրաժարականը կը ներկայացնէր Արեւելեան թեմին ուր ընտրուած էր 1920 Մայիսին:

Նոր թեմի կազմաւորումն ու

գործունէութիւնը կարօտ էր նախնական ու բծախնդիր հոգածութեան ամէն տեսակէտով, որուն ըստ կարելուցն ընթացք տուաւ Գարեգին Եպիսկոպոս: Ծատ չանցած, յաջորդ Հայրապետը, Տ.Տ. Խորէն Ա Մուրաթեզեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս գինքը նշանակեց Հայրապետական Պատուիրակ Հարաւային Ֆրանսայի ուր Մարսիլիոյ մէջ նորահաստատ թեմ մը պիտի գոյանար: Իր գործը Մարսիլիոյ մէջ յաջողութեամբ շարունակեց մեծ իրագործումներով իր օծակից եղբայրը՝ Գրիգորիս Եպիսկոպոս Պալաքեան, կառուցանել տալով Մարսիլիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր եկեղեցին:

Հարաւային Ամերիկայի Հայրապետական Պատուիրակ

Գարեգին Եպիսկոպոսի պաշտօնավարութիւնը Մարսիլիոյ մէջ կարճատեւ եղաւ, միայն մէկ ու կէս տարի, եւ Խորէն Ա Կաթողիկոսի յատուկ կոնդակով 1937 թուին Հայրապետական Պատուիրակ նշանակուեցաւ Հարաւային Ամերիկայի: Որպէս անդրանիկ Առաջնորդը Արժանիքի, աւելի երկար եւ բեղմնաւոր գործունէութիւն ցուցաբերեց, մասնաւորաբար կառուցանել տալով Պուէնոս Այրեսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր եկեղեցին ու կազմակերպելով շրջանի համայնքները: Մինչեւ 1950 իր վարչական եւ մտաւորական ձեռնհաս առաջնորդութիւնը մատուցանել է ետք, Գարեգին Արքեպս. Խաչատուրեան ընտրուեցաւ Պատրիարք Հայոց Կ. Պոլսոյ երբ արդէն 70 տարիքը թեւակոխած էր:

Թրքահայոց վիճակը Սեւրոպ Նարոյեան Պատրիարքի օրով (1927-1944)

Քեմալական Թուրքիան 1923 Հոկտեմբեր 29-ին հռչակած էր Թրքական Հանրապետութիւն Մուսթաֆա Քեմալի վարչութեան ներքեւ: Քեմալ տիրեց երկրին մինչեւ 1938, եւ իր մահէն ետք կառավարութեան գլուխն անցաւ Իսմէթ Ինչօնիւ: Քեմալ յեղաշրջեց Թուրքիոյ ընկերային եւ քաղաքական վիճակը շարք մը բարեփոխութիւններ մտցնելով երկրէն ներս, ինչպէս արաբերէն տառերուն վերջ տալն ու զանոնք փոխարինելը լատինական տառերով: Հանրապետութեան առաջին տարին իսկ ոչ-իսլամ տարրը երկրէն հեռանալ ստիպուեցաւ հակառակ Լոզանի Դաշնագրին երկու տարի պայմանաւճառ տալուն այն բոլոր թրքահայատակներուն որոնք վերադառնալ ուզէին եւ տէր կանգնիլ իրենց ինչքերուն: Եղեռնէն վերապրած հայեր չմնացին իրենց գաւառները, այլ առաջին պատերազմէն զատ իրենց հոգեւորականները որոնց համար Թուրք պետութիւնը «անոնց վերադարձը բաղձալի չէ» ըսելով արձանագրեց իրենց անցագիրներուն մէջ:

Հայոց Պատրիարքարանը կը մնար անկար եւ առանձին: Մեկնած հայերը մինչեւ 1950-ական թուականները չէին ուզեր նոյնիսկ պարզ այցելութեան համար Թուրքիա մտնել: Մեկնողներուն կալուածները կառավարութիւնը կը գրաւէր եւ ինչ որ Օսմանեան կառավարութեան կը մնային որպէս ազգային հաստատութիւններ, անցան հանրապետական իշխանութեանց հակակշռին տակ: Ասոնցմէ կարելի է յիշել Կ. Պոլսոյ Թագսիմ եւ Հարպիլէ թաղամասերու միջեւ գտնուող Ս.

Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին եւ անոր կից գերեզմանատունը, որոնք «գործածական չեն» ըսելով գրաւուեցան ու անոնց տեղ շէնքեր շինուեցան:

Իսմէթ Ինչօնիւ աւելի առաջ երթալով գորահաւաքի ենթարկեց փոքրամասնութեանց 25-45 տարեկան այրերը 1941 Մայիսին, եւ 40,000-է աւելի ոչ-իսլամներ 14 ամիս բռնի ճամբաներու կառուցման համար դրկուեցան Կեսարիա, Եոզկաթ, Աֆիոն Գարահիսար, Էրզրում եւ Զոնկուլատ, ուր 1350 մեթր երկայնքով փապուղի մը կառուցանելու գործին լծուեցան: Անոնց մէջ ակնառու թիւով հայեր կային: Անոնք կը կոչուէին «քան դասակարգ», տարիքի 20 տարիներու տարբերութեան պատճառով: Անոնց մաս կազմող Երուսաղէմ Կոպէլեան հայը ըսած է թէ «պաշարման վիճակ հռչակուած էր երկրին մէջ եւ փողոցը երիտասարդներ անձնաթուղթի քննութեան կ'ենթարկուէին եւ ոչմահմետականները անմիջապէս կը գորակոչուէին»:

1942 Նոյեմբերին Ինչօնիւ կողմէ կը հրապարակուէր տիրահռչակ «ունեւորութեան տուրքը», վարլըք վերկիսի կոչուած դրամաշորթութիւնը, աքսորի եւ ինչքերու գրաւման սպառնալիքի տակ: Պարտադրուած մեծագումար տուրքերը պարգապէս գուշակուած կամ երեւակայածին գումարներ էին քան թէ հաշուուած եւ իրական, անտեսելով ենթակային վճարելու կարողութիւնը եւ կամ անոր դրամական իրական կացութիւնը: 1944-ին այդ տուրքը ջնջուեցաւ եւ սակայն իր մնացուն եւ կործանարար վնասը ետին ձգեց երկար տարիներ:

Գարեգին Ա. Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

Մեսրոպ Եպիսկոպոս Նարոյեան Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք ընտրուած էր 1927-ին եւ վախճանած 1944-ին, որմէ ետք խանգարուած էր պատրիարքութեան գործընթացը ներքին խլրտուածներու հետեւանքով: Նորընտիր Կաթողիկոս Գէորգ Զ Չորեքեան մօտէն հսկեց Աթոռի ներքին գործերուն, մասնաւոր ինդրելով իր հոգեւոր եղբորմէն՝ Գարեգին Ա Յովսէփեանց Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսէն, որ իր մօտ կանչէր Պոլսոյ Աթոռի պատասխանատուները որոնք Անթիլիաս գալով հանդիպում ունեցան Հայրապետին հետ: Գարեգին Կաթողիկոս քննելով հարցը զայն տեղեկագրեց Ամենայն Հայոց Գէորգ Զ Կաթողիկոսին առ ի տնօրինումն:

Այդ բոլորը ի վերջոյ յանգեցան բարուք լուծումի երբ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան երեսփոխանական ժողովը 1950 թուի դեկտեմբեր 2-ին ընտրեց Հարաւային Ամերիկայի Հայրապետական Պատուիրակ Գարեգին Արքեպս. Խաչատուրեանը որպէս Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ: Գարեգին Պատրիարք իր սրտին մէջ ծրարած էր Պոլսոյ Իւսկիւտար թաղամասին մէջ դպրեվանք մը հիմնելու ծրագիրը որպէս շարունակութիւնը Արմաշի Դպրեվանքին որուն արժանաւոր շրջանաւարտներէն եղած էր ճիշդ իմաստեակ մը առաջ:

Գարեգին Պատրիարքի ընտրութիւնը վաւերացուելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գէորգ Զ. ի 1951 թուի մարտ 12-ի կոնդակով, հան-

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐՈՒԵՍԻ ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ԳՈՐԿԱՐԸ

Նորերս Երեւանում լոյս է տեսել Հայ աշխարհահռչակ սոցիալական երգիչ Գոհար Գասպարեանի կենսագրական մենագրութիւնը Արմինէ Մելիք իսրայէլեանի հեղինակութեամբ: Գիրքը լոյս տեսած է «Յոյս» երկշաբաթաթերթի արտոնատէր Լեւոն Ահարոնեանի մեկենասութեամբ եւ նուիրուած է մայր եւ դուստր՝ Բելլա եւ Անետ Ահարոնեաններու լուսաւոր յիշատակին:

Ստորեւ մեր ընթերցողներուն կը ներկայացնենք 400 էջերէ բաղկացած պատկերաւոր գրքէն փոքրիկ հատուած մը:

Սուլում էին եգիպտական բուրգերը անապատի քամու շուրթերին պահած աստուածներին անիմանալի, մոգական շշուռները, որ գալիս համբուրում էին «Քոքոյի» աշուկները՝ ընտրեաների շարքում դասելով հրաշամանուկին, ում ծնունդն ինքը հրաշք էր...

Եգիպտոսում, 1924 թուի, Միքայէլ եւ Արուսեակ Խաչատուրեանների ընտանիքում լոյս աշխարհ եկաւ Գոհարիկը, ծնունդը եօթամսական, եւ որպէսզի փոքրիկին ինամէին յոյժ հոգատարութեամբ՝ ստիպուած են եղել բամպակի մէջ պահել... Ոմանց «չապրեր» յուսահատ գուշակութիւններին հակառակ, մշեցի տատի՝ «Կ'ապրի եւ ցեղիս ալ պարծանքը կ'ըլլայ» մարգարէօրէն ասուած խօսքերը պիտի դեռ օրոցքում պատգամ դառնային փոքրիկ Գոհարին ու փառքի որոտընդոտ ճանապարհ ուղեկցէին նրան, ում իր սիրելի ժողովուրդը մէկընդմիշտ ընդունեց իր սիրտը՝ մեծ արուեստի անկրկնելի Գոհարի փայլը սփռելով ողջ աշխարհով, ծնողի պէս հրճուելով նրա համաշխարհային աստղի համբաւով: Կոլորատուրային սոպրանոյի եզակի ձայնը պիտի դասուէր Մարիա Կալլասի, Ռենատա Տեբալդի, Գալլի Կուրչիի, Ջոան Սադերլենդի, Լիլի Պոնսի աստղաբոյլի դասին՝ իր եզակի ձայնով, հնչեղութեամբ՝ օժտուած կոլորատուրներին ոչ յատուկ կրծքային թաւշեայ տեմբրով: Եգիպտի, աստուածաշնորհ ձայն, որով Գոհար Գասպարեանը միլիոնաւոր սրտերի մեկնել է հայոց հայրենակարօտ «Կոռնկ»-ը, «Անտունի»-ն, կոմիտասեան հնչերանգները՝ իր երգով վրձնելով իր ժողովրդի պատմութիւնը, իր Հայաստան աշխարհի լեռնական ոգին՝ լի անասման քնքշութեամբ...

Որքան սրտեր են յուզմունքից ու հրճուանքից լցուել խանդավառութեամբ, առնչուել, այդ հրաշք արտիստուհու անկեղծ ու խորհրդաւոր հոգուն:

Իր ստեղծագործական շունդալից ճանապարհին փառքը կրնկալոյս հետեւեց նրան, օպերային արուեստի գոհարի առջեւ չեն եղել փակ դռներ ու հոգիներ:

Այդ աստուածաշնորհ ձայնը սքանչացրեց աշխարհի հզօրներին, որոնք պատիւ համարեցին խոնարհուել նրա արուեստի առջեւ, արժեւորել ու ըստ արժանւոյն գնահատել «Հայաստանի Սոխակ»-ին: Նրա ստեղծագործական կեանքի շուրջ 4000 ելուցները ընթացքում հայ ձայնի յաղթարշաւը նուաճեց աշխարհը: Հազարաւոր վերլուծական յօդուածներ, գրախօսականներ են գրուել Գոհար Գասպարեան արտիստուհու անհաս-

տականութեան մասին, ամենուր ակնածանք ու սէր, անթաքոյց հիացմունք ու գարմանք «հայկական հրաշք» լեզենտար արուեստագէտի մեծ ու առինքնող տաղանդի հանդէպ: Աշխարհի մեծ բեմերն ու պալատները հիւրընկալել են Գոհարին՝ նրա անուանը դաջելով փառքի ոսկէ կնիքը: Աշխարհի արուեստի պատմութեան մէջ ոսկեղնիկ գլխատառերով իր անունը փորագրած արտիստուհու կենսագրութիւնը լի է տարատեսակ յիշողութիւններով, աներեւակայելի, փշաքաղող յաջողութիւններով: Իր ոգեղէնութեամբ շնչող ձայնով Գոհար Գասպարեանը փշրում էր ցանկացած սահման՝ օպերային արիաների բարձրաճաշակ կատարումներով արուեստ բերելով համամարդկային գաղափարներ: Նա կերտում էր կերպարներ, որոնք բեմում ապրում էին ու շնչում գարմանալի բնականութեամբ բեմը կենդանացնող, կախարդող անկեղծութեամբ Օպերային արուեստով իր խաղացած դերերով Գասպարեանական չափանիշները բարձր են անհասանելիութեան աստիճան, կատարելութեան չափանիշներ, որոնք պահանջում են առաջին հերթին բնատուր տաղանդ, մեծ սէր, աշխատասիրութիւն ու արուեստին նուիրուելու, նրանով ապրելու եւ ապրեցնելու ինքնամոռաց նուիրում: Թերեւս այս յատկանիշների շնորհիւ են կերտուել նրա մարմնաւորած Անուշը, Ռոզինան, Լակմեն, Նորինան, Օլիմպիան, Վիոլետը, Ջիլդան եւ այլն, որոնք հայ օպերային արուեստի պատմութիւնը կերտող գոհարներ են:

Ապա «Աէ Մարիա»-ն, սրբանախորհուրդ, լուսեղէն աղօթքը, որ չգիտես՝ երկրի՞ց է երկինք ձգուած, թէ՞ Արարիչն ինքն է առաքում այն Գոհարի երկնային ձայնով դէպի մարդկանց հոգիները...

«Արքիմեղեան լայտերով փնտռուած արուեստագէտ նե րից է մեր Գոհարը՝ իր անուան նման թանկ ու նուիրական: Ծնունդը ճիշտ ժամանակին, որ պէսզի իր «Կոռնկ»-ով ու «Միծեռնակ»-ով, «Մայր Արաքս»-ով ու «Անտունի»-ով հռչակէր եւ՝ իրեն, եւ՝ իր ժողովրդին»: Սա մեծն Մարտիրոս Սարեանի գնահատականն է: Եւ ոչ միայն նա, հայ մտաւորականութեան մի ողջ փաղանգ սիրով ու գուրգուրանքով իր երկնակամարն առաւ իր Գոհար լուսաստղին:

Վեհութիւնն ու չխամրող հմայքը, անթաքոյց գարմանքը, պոռթկումն ու մեղմութիւնը, ամէն մի զգացում, հոգեվիճակ, ապրում իր կուսական վիճակի մէջ են արտայայտուած տիկին Գոհարի մէջ, որը գալիս է նրա ազնուական էութիւնից: Ոչինչ չէ շինծու, ոչինչ չէ շարունակած արտաքին աչքերից, իր երգի պէս վճիտ, երկնային էութիւն:

ՎԱՍԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՎԵԹԵՐԱՆԻ ՄԸ... ՅԱՐՈՒԹ ԵՐԵՑԵԱՆԻ ԱՆՍՈՌԱՅ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ԺԻՐԱՅԻՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԶԱՐՄԱՐԱՅԵՍ

Սրտաբեկ եւ դառնանուշ անցեալին ու ներկային վերակոչուած յիշատակներով է, որ մեր հայկական մշակոյթի նուիրուած ամսուան մէջ, Ուրբաթ, Հոկտեմբեր 22, 2010ի կէսօրին, ցուրտ հողին յանձնուեցաւ անշունչ եւ յոգնաբեկ մարմինը հայ գրքի ու մշակոյթի մարդակերտ առաքեալին Յարութ Երէցեանին:

Վարդէի ընկերոջ մը՝ բարի, ազնիւ, պայծառ մտքով, անշեղ, գաղափարանուէր, բարեացակամ բնաւորութեամբ, բոլոր հանգամանքներու մէջ վստահելի հարազատ մըն էր ան: Մեր գաւկիւն Առնոյի մկրտութեան կնքահայրի հետ եղած հրաժեշտի վերջին հանդիպումն էր այդ: Իր թաղման եկեղեցական արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Հոլիվուտ Հիլզ Ֆորթի

կերպութիւններու եւ միութիւններու պատմա-տարագրութեանց մէջ, օրինակ ծառայելու համար յետնորդներուն, երախտաւոր նոր սերունդներուն, որոնք մանաւանդ այնքան պէտք ունին իրենց երէց ներուհոգեբարոյական վաստակէն ներշնչուելու եւ հետեւելու անոնց գծին:

Ուրախ ենք որ Յարութին շնորհակալ գործը կը շարունակէ իր գաւակը Առնոն: Ուրեմն ուրտեղ որ հայ կայ «Ապրիլ» գրախանութ թող գայ:

Մենք մեր խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնենք մեծավաստակ հայուն, հայրենասէրին իր վաղաժամ մահուան առթիւ հանգուցեալի այրիին, գաւկիւն Առնոյին մկրտութեան կնքամայր-արուեստագիտուհի Սիրունին, որդուհի Առնոյին, եղբայրներուն՝ Գրիգորին եւ Ներսէսին, զարմիկին՝ Պարէտ Մ. Վարդ. Երէցեանին, ինչպէս նաեւ հանգուցեալի ընտանեկան պարա-

Լոն գերեզմանատան Church of the Hills մատրան մէջ, մասնակցութեամբ հոգեւորականաց դասուն, հոծ թիւով սգակիր բարեկամներու, գաղափարակիցներու եւ հայրենակիցներու ներկայութեան եւ հանդիսապետութեամբ Հայաստանեայց Առաք. Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի: Սրբազանը սրտայոյզ դամբանականով մը անդրադարձաւ վաստակաշատ հանգուցեալի կեանքին ու գործունէութեան, որ եղաւ բեղուն, ազգօգուտ, այս իսկ պատճառով յիշարժան: Հանգուցեալի կենսագրական կարգաց Լորա Փուլուսման, իսկ Ստեփանուհի Ուլուսման ասմունքեց: Յետոյ «Յիշատակի նկարագր» ցուցարկուեցան, որմէ ետք յուղարկուողներու թափօրը հանգուցեալին դազող առաջնորդեցին նոյն եկեղեցւոյ բակին մէջ թաղման վայրը, ուր ծիսակատարութիւններէ ետք, երախտաւոր վեթերանին մարմինը ամփոփուեցան հողին:

Իրմով անվերադարձ կը մեկնի հասարակական, համամարդկային արուեստի, հայկական մշակոյթի անձնուէր ծառայող գործիչ մը, հայ գրքի ու գրականութեան ազգասէր նուիրեալ Լոս Անճելոսի «Ապրիլ» գրատուն եւ հրատարակչութիւն հաստատութեան սեփականատէր Յարութ Երէցեան, անմոռանալի անուն մը, որուն անունն ու գործը կը մնան անշնջելի յարգարժան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Քանադայի եւ Լիբանանի Նոր Սեբուստի եւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան, ինչպէս նաեւ հասարակական այլ կազմա-

գաներուն, հարագամներուն եւ բարեկամական լայն շրջանակին:

Յարութը լուսարձակներէ հեռու գործող էր, ամենայն հաւատարմութեամբ, պարտաճանաչութեամբ, պարտականութեանց խոր գիտակցութեամբ յանձնարարութիւններ ստանձնելու բծախնդրութեամբ ու զանոնք կատարելու պարկեշտութեամբ ու նուիրուածութեամբ, միշտ օգտակար ու հանրամաստ գործ մը կատարելու ջանադրութեամբ, յաճախ իր ինքնութիւնն իսկ... ծածկելով:

Այդպէս էր Յարութինը, գործունէ կը սիրէր ու կը յարգէր, անոր մէջ տեսնելով խոնարհութեան մեծութիւն մը, ինքզինք սիրոցու եւ սիրեց բոլորը: Շատ կը լսէր բայց քիչ կը խօսէր, սակաւախօս էր:

Յարութ Երէցեանը մեզմէ ոչ թէ ֆիզիքայէս հեռացաւ, այլ Քալիֆորնիայի երկնակամարէն աստղի մը պէս շողալով անհետացաւ... Մեզի, քրիստոնեաներու համար չկայ անհետացում առ յաւիտ, որովհետեւ այն որ կը կարծենք վերջնականապէս կորսնցուցած ըլլալ, կենդանի է միշտ եւ ներկայ մեր սրտին, մտքին, հոգիին մէջ, իր թողած քաղցր անմոռանալի յիշատակներով: Ան իր բնորոշիչ գիծերով ու կերպարով յաւերժ քանդակուած կը մնայ մեր մտահորիզոնին վրայ: Ան գնաց միանալու իր բոլոր սիրելիներուն, տանելով իր հետ մեր սէրը, կարօտն ու աղօթքը, յաւիտեանական փառքի ու երջանկութեան մէջ:

Կանչ մը յաւերժութեան մէջ: Ան յաւերժացաւ ու պատմութեան անցաւ:

ՅԱԿՈԲ ԿԱՐԱՊԵՆՑԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀՈՒ

ՍԷՅՐԱՆՈՒՂԻ ԳԵՂԱՄԵԱՆ

Սփիւռ. քահայ գրականութեան ամենատարածուած և ամենախնդրեալ գրողներէն է Յակոբ Կարապենցը (Կարապետեան):

Թերեւս նաեւ ամենամիայնակ ու ամենատառապող գրողներէն: Կարօտը, որ բուժեան զգացումը, "չփոխադարձուած" սէրը, հոգեբանական դրամատիկ իրավիճակները ի սկզբանէ եղել են Կարապենցի կեանքի ուղեկիցը՝ դառնալով նաեւ գրականութեան հիմնական նիւթը:

Ծնուել է Պարսկաստանի Թաւրիզ քաղաքում՝ 1925-ին: Երեք տարեկան հասակից ապրել է մայրական ամենօրեայ սիրուն ու գուրգուրանքին կարօտ, քանի որ ծնողների համատեղ կեանքը չի ստացուել: Արդէն պատանի, նա հասկացել է հայրենի հողից հեռու ծնունդ լինելու դժբախտութիւնը, բայց եւ հպարտութիւնը՝ Հայաստան աշխարհի գոյութեան համար: «Հպարտ էինք, -գրում է նա իր ինքնակենսագրական պատմութեան մէջ, - որ Հայաստանը կայ, որ եղել ու լինելու է միշտ»:

Իսկապէս, հետագայում, տեղափոխուելով Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կարապենցն իր ամբողջ գիտակցական կեանքի ընթացքում տառապեց հայրենիքից հեռու լինելու իրողութիւնից, հայրենիքը սիրեց «միակողմանի, անել, ձախող սիրով» եւ մինչեւ կեանքի վերջին տարիները՝ մինչեւ Հայաստանի անկախութիւնը, "անցանկալի անձ" դիտուեց հայրենիքում (թէեւ մի քանի անգամ այցելել էր Հայաստան, որպէս ամերիկեան կառավարութեան ներկայացուցիչ), իսկ նրա գրականութիւնն անհասու մնաց հայրենի ընթերցողին: Պատճառն այսօր աւելի քան անհետեւի ու անհասկանալի կարող է թուալ. Կարապենցը երկար տարիներ աշխատում էր «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանում, նրա հայկական բաժնի տնօրէնն էր: Իսկ այն տարիներին «Ամերիկայի ձայնը» արգելուած էր Խորհրդային Միութեան տարածքում՝ հակախորհրդային քարոզչութիւն իրականացնելու համար: Մինչդեռ «հակախորհրդային» ասուածը ընդամէնը ճշմարիտ խօսքն էր երկրի բռնատիրական կարգերի, որի, միակուսակցական ներմտութեան, ազգային դրսեւորումների հանդէպ ցուցաբերող անհանդուրժողականութեան եւ նման մերժելի այլ երե-

ւոյթների մասին:

«Հայ գրող եւ ամերիկացի իմբազիր, Պարսկաստան ու Ամերիկա եւ դրանց արանքում մի տասնեակ երկրներ, իսկ զենիթում՝ Հայաստան՝ առանց հասնելու, առանց պատկանելու, ինչպէս անտէր մնացած նաև՝ լերկ ժալոստի երախում».

ահա Կարապենց մարդու եւ գրողի իր իսկ տեղորոշումը, երկատուած մի կացութիւն, որով պայմանաւորուած են նրա հոգեկան ու ստեղծագործական ողջ տառապանքն ու փնտրտուքները:

Կարապենցը պատկանում է սփիւռ. քահայ այն գրողների թւին, ովքեր իրենց ներկայութեամբ ու վատակով կարեւոր դեր ստանձնեցին՝ իրենց գրականութեան մէջ արտացոլելով ցեղասպանութեան հետեւանքով մէկ սփռուած անհայրենիք հայութեան պատմական ու ազգային-հոգեւոր չիջողութիւնը, դրանով իսկ օգնելով նրանց այլ քաղաքակրթութիւնների միջավայրում կայուած մնալ իրենց արմատներին ու ազգային պատկանելութեանը, լեզուին ու մշակոյթին:

Կարապենցը գրել սկսել է վաղ պատանեկան տարիքից, սակայն իր ստեղծագործութիւնների առաջին հատորը՝ «Անձանօթ հոգիներ» խորագրով, հրատարակութեան է յանձնել միայն 1970 թուականին: Այնուհետեւ, յաջորդաբար լոյս են տեսել "Կարթագենի դուստրը" (վէպ, 1972 թ.), «Նոր աշխարհի հին սերմնացանները (պատմութեան ժողովածու, 1975 թ.), «Միջնարար» պատմութեան ժողովածու, 1981 թ.), «Աղամի գիրքը» (վէպ, 1983 թ.), «Ամերիկեան շուրջպար» (պատմութեան ժողովածու, 1986 թ.) «Անկատար» (պատմութեան ժողովածու, 1987 թ.):

«Երկու աշխարհ, գրական փորձագործութիւններ» (խոհափիլիսոփայական եւ գրականագիտական յօդուածների ժողովածու, 1992 թ.) եւ վերջինը՝ «Մի մարդ ու մի երկիր եւ այլ պատմութեան» ժողովածուն (1994 թ.): Իր այնքան պաշտած հայրենիքում գրողն այդպէս էլ ականատէս չէր ուր ստեղծագործութիւնների հրատարակմանը: Միայն մէկ պատմութեան՝ «Ամերիկեան շուրջպար»-ը 1994-ին տողերիս հեղինակի նախաձեռնութեամբ եւ առաջաբանով հրատարակեց «Արեգ» հրատարակչութիւնը: 1995-ին, արդէն գրողի մահից յետոյ, ակադեմիկոս Հրանտ Թամրազեանի ընդար-

ձակ առաջաբանով «Նայիրի» հրատարակչութիւնը լոյս ընծայեց Կարապենցի երկերի ժողովածուի առաջին հատորը, սակայն նախաձեռնութիւնը շարունակութիւն չունեցաւ:

Այս իմաստով Հայաստանը պարտք է Կարապենցին:

Պատկերելով ժամանակակից սփիւռ. քահայ նրա վայրիվերումները, նրա անհատական ու հաւաքական տագնապները, նրա վտանգուած ապագան, սերնդափոխութեան հարցը, հայապահպանման մշտադաւան ինդիքը, աւանդութիւնների յեղաշրջումը, աշխարհաքաղաքացի հայը, որը տառապում է տնտեսական յեռարանի կառուցման եւ ազգային պատկանելութեան՝ գնալով նուազող ազգայինների միջեւ գրողն իր հերոսների առօրեայ կեանքի դրուագների միջոցով արծարծում է ոգու եւ լեզուի, հողի եւ հայրենիքի, ազգային չիջողութեան ու պատկանելութեան կենսական հարցերը՝ կարեւորելով դրանք որպէս գոյատեւման հիմք, լինելովութեան պայման: Եւ նա ուղղակի պաշտում է ժառանգականութիւն կոչուող հրաշք երեւոյթը, երբ պայի կեանքը, չիջողութիւններն ու երգերը, որոնք անհետանալու եզրին էին, յանկարծ ծնունդ են առնում թոռան մէջ՝ հաւաստելով, թէ աշխարհի ամենահեռու անկիւններում էլ ապրելու է հայ ոգին, հայ երգը, Հայաստանի կերպարը, առանց որոնց ամայի, անիմաստ ու անդէմ է դառնում աշխարհը:

Ընդհանրութեան մէջ Կարապենցի ստեղծագործութիւնները ներծծուած են մարդկային մաքուր, անաղարտ զգացմունքների քնքշութեամբ եւ դրանց կորստի մեծ ցաւով: Նա խոր ափսոսանքով է նկատում, թէ ինչպէս կեանքի մեքենայացումով մարդը կորցրեց իր խարիսխը, սկսեց խարիսխիլ նիւթականութեան անարժէք, անլոյս լաբիրինթոսում: Մեքենան, նրա թափաշտութիւնը ճգմեցին մարդուն, սպանեցին նրա երազներն ու անհատականութիւնը եւ իսկ չիջողութիւնը եւ համայնքից՝ նրան նետեցին անտրոշութեան երախը: Մարդը սկսեց օտարանալ: Նա խորթացաւ ինքն իրենից, շրջապատից, աշխարհից:

Գրողի տագնապայարոյց մտորումներն աւելի ուժգին են արտացոլուած յատկապէս նրա "Աղամի գիրքը" եւ "Կարթագենի դուստրը" վէպերում, որոնք յուժկու բողբոք են բռնութեան, դաժանութեան, հասարակութեան սպառողական մտայնութեան դէմ եւ գրուած են զեղարուեստական բարձր մակարդակով, կուռ, դինամիկ ոճով, հոգեբա-

նական նրբին բացայայտումներով, բանաստեղծական շնչով:

Կարապենցի գրական արժանիքներից մէկն էլ կերպարներ ստեղծելու նրա մեծ տաղանդն է. ուժեղ, տպաւորիչ, բացարձակապէս անկրկնելի, իրական, յախուռն: Կարելի է ասել, որ մէկ անգամ ծանօթանալով նրա ստեղծագործութիւնների հերոսներին, այլեւս անկարող ես մոռանալ. նրանք դառնում են ընթերցողի հարագատը, մտերիմը, ընկերը՝ նրան ներքաշելով իրենց բարդ ու հակասական ներաշխարհը, դարձնում իրենց անձնական փոթորիկների, տառապանքների, յոյսերի ու յուսախաբութիւնների, ճշմարտութեան փնտրտուքների մասնակիցը: Այս ամէնի մէջ, անշուշտ, մեծ դեր ունի Կարապենցի խօսքի մշակոյթը: Ինքը՝ գրողը, մեծ երկիւղածութիւն ունէր բառի, խօսքի հանդէպ... Խօսքը կարեւոր է: Խօսքը, որ քանդակուած է ժայռերից, հոգիների ընդերքից, փորձառութեան գետերից, ցաւով ու երկունքով, խինդով ու խենթութեամբ եւ՝ կշիռով ու տրամաբանութեամբ ու նաեւ արեան երգով...»: Հէնց այսպիսին է Յակոբ Կարապենցի խօսքը՝ պարզ, յստակ, ամուր անսեթեթ, միաժամանակ հարուստ ու յորդուն, մերկ ու գեղեցիկ:

Եւ, այս ամէնով հանդերձ, իր յօդուածներից մէկում Կարապենցը գրում է. «Ես աշխարհը փրկելու պատրանք չունեմ: Եթէ կարողանամ մի կաթիլ գութ ստեղծել հեռու մի հոգում, ապա հասած կը լինեմ իմ նպատակին: Արուեստը հասած կը լինի նպատակին... Եթէ կարողանամ ճշմարտութիւնն ասել այնպէս, ինչպէս որ է, ապա մասամբ հասած կը լինեմ արդարութեան: Արուեստը մեր ազնուագոյն յոյսն է...»

Այո, մարդկութեան ցանկ իրենց հոգում կրող ազնիւ, անկաշառ, մաքուր հոգիների համար արուեստը յոյս է ու նաեւ փրկութիւն:

Մեծ բարեբախտութիւն էր, որ գրողը ականատես եղաւ Հայաստանի անկախացմանը: 1989-ին, Ղարաբաղեան շարժման եւ Հայաստանի անկախացման գործընթացի բուռն շրջանում, նա Հայաստան եկաւ արդէն ոչ որպէս ամերիկեան կառավարութեան ներկայացուցիչ, այլ պարզապէս հայ, որն իր մէջ ժառանգականորէն կրում էր նաեւ իր պայքերի երազանքը՝ ազատ ու անկախ Հայաստանի մասին: Շրջեց երկրով մէկ, եղաւ սահմանամերձ շրջաններում, անգամ պաշտպանական դիրքերում, հայ կամաւորականների եւ

Շարք էջ 17

ԹԻՐԵՆԱՄ Մշակութային Միութեան
Լոս Անձելըսի մասնաճիւղը
Կը հրատարակ Ձեզ

ԿԱԶԳԵՆ ՄԱԹԵԱՆԻ

Նկարչական ցուցահանդէսին

Թ.Ս.Մ. ՊԵՇԿԵՆՈՒՐԵԱՆ ԿԵՂՈՆ
1901 North Allen Ave., Altadena, CA 91001

Ցուցահանդէսի բացում
Յինգզաբթի, Դեկտեմբեր 16, 2010
Երեկոյեան ժամը 8:00ին

Ցուցահանդէսը բաց կը մնայ
Ուրբաթ Դեկտեմբեր 17, 2010
Երեկոյեան ժամը 6:00-10:00

ԳԻՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻԲԱՆԱՆ ԵՒ ՅԱՅ ԿԵԱՆՔ

Շարունակում է 6-էն

կիցները կը ճանչցուին որպէս Մարտ 8-ի ուժեր եւ Սուրիոյ հակառակորդները կը ճանչցուին որպէս Մարտ 14-ի ուժեր:

Եւ մինչ ցուցեր ու հակացուցեր կ'որոգեն Լիբանանեան աշխարհը, Ապրիլ 26, 2005-ին, Սուրիական բանակը կը քաշուի Լիբանանի ամբողջ տարածքէն 29 տարուայ ազատարար ապա բռնակալ ներկայութենէ ետք:

Կը կազմուի նոր կառավարութիւն, վարչապետ Նաժիպ Միքաթիի գլխավորութեամբ, որուն կը վստահուի չէզոք պայմաններու տակ երեսփոխանական ընտրութիւններ կայացնելու պաշտօնը:

Մայիս - Յունիս 2005-ին տեղի կ'ունենան երեսփոխանական ընտրութիւնները, եւ ողբացեալ Հարիրիի կողմնակիցները կը շահին մեծամասնութիւն (128-ի վրայ 72 ամբողջ):

Յունիս ամսուն կը կազմուի նոր դահլիճ, վարչապետ Ֆուատ Սինիորայի-ի գլխավորութեամբ, որ եղած էր ողբացեալ Հարիրիի երկար տարիներու գործակիցն ու Ելեւմտական նախարարը անոր դեկավարած դահլիճներուն մէջ: Սինիորայի վարչապետութիւնը կը տեւէ Յունիս 19, 2005-էն մինչեւ Նոյեմբեր 9, 2009, երբ վարչապետութիւնը կը ստանձնէ Սաատ Հարիրի, ողբացեալ Հարիրիի որդին:

Ֆուատ Սինիորայի վարչապետութեան շրջանը կ'ըլլայ անվերջ պայքարի եւ անհամաձայն իշխանութեան շրջան:

Կ'ըլլայ նաեւ շրջան՝ Հարիրիի սպաննութիւնը ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդի խորովակով հետապնդելու միջոց:

Մէկ կողմէն, Սուրիոյ բարեկամ՝ Նախագահ Էմիլ Լահուտ, Սուրիոյ օգնութեամբ երկարաձգուած իր նախագահութեան մինչեւ վերջին օրը (Սեպտեմբեր 23, 2007), կը մերժէ գործակցիլ Սինիորայի հետ եւ մեծամասնութեան կողմէ առաջարկուած շատ մը օրինագիծեր կը մնան անգործադրելի որովհետեւ ան կը մերժէ իր ստորագրութիւնը դնել:

Միւս կողմէն, Սինիորան՝ եւ մեծամասնութիւնը իր ետին, ՄԱԿ-ի հետ կնքուած համաձայնութիւններով, (Մարտ 29, 2006-ին - UN Resolution No, 1664- եւ Մայիս 30, 2007-ին - UN Resolution 1757), Լիբանանի համար Միջազգային Ատեան հաստատելու գործը կը յաջողցնէ:

Հոկտեմբեր 2005-էն սկսեալ, Հարիրիի սպաննութեան հարցաքննութիւնը կը վստահուի հարցաքննիչներ՝ Տիթլեֆ Միլլա-ի (Detlev Mehlis), Սերժ Գրամերտ-ի (Serge Brammertz), եւ ներկայիս՝ Տանիէլ Պէլմար-ի (Daniel Bellmare):

Սուրիան անողոք կը մեղադրուի ոճիրով եւ անոր բարեկամ Լիբանանցի չորս զօրավարները կը բանտարկուին Տիթլեֆ Միլլա-ի թելադրանքով եւ չորս տարուայ բանտարկութենէ ետք ազատ կ'արձակուին 2009-ին:

Նախագահ Լահուտի իշխանութեան աւարտէն ետք Սեպտեմբեր 2007-ին, Լիբանան կը մնայ առանց նախագահի մինչեւ Մայիս 2008, երբ բանակի հրամանատար Միշէլ Սըլայման, Տոհայի (Քաթար) մէջ գոյացած համաձայնութեան որպէս արդիւնք, նախագահ կ'ընտրուի:

Այս ընտրութիւնը կարելի կը դառնայ Սուրիոյ կողմնակից ուժե-

րու (գլխավորութեամբ Հրզպալլայի) կողմէ առնուած, հետեւեալ քայլերէն ետք:

- Սինիորայի դահլիճին մաս կազմող Շի'ա համայնքը ներկայացնող վեց նախարարներու հրաժարումով, որ կը տեւէ տարիուկէս, աչպէստէ կիրարկելով Թայէֆի համաձայնագրի խախտում (համայնքային աններդաշնակ վիճակ) եւ երկրի անիշխանական վիճակի ստեղծում:

- Պէյրութի կեդրոնը վրաններ լարելով, երկրի տնտեսութիւնը վտանգելով, Սինիորայի դահլիճը վար առնելու միտումով:

- Միշէլ Աուն-ի նախագահի ընտրութիւնը առաջ քշելով, քաջ գիտնալով, մեծամասնութեան կողմէ գայն նախագահ ընտրելու անկարելիութիւնը:

- Եւ վերջապէս, Հրզպալլայի Պէյրութ գրաւումը Մայիս 9, 2008-ին, Սիւննի համայնքի արժանապատուութեան ոտնակոխումը, եւ անոր հետեւանքով գումարուած եւ կնքուած Տոհայի Համաձայնագիրը:

Այստեղ տեղին է նշել, թէ շուրջներ լուսեցան Տոհայի Համաձայնագրի ստորագրութենէն ժամեր առաջ, ըստ որոնց, Պէյրութի երկրորդ ընտրաշրջանին մէջ երկու հայկական երեսփոխանական ամբողջները, մէկ Հնչակ եւ մէկ Դաշնակ հաւասար բաժանումի ենթարկելով միայն կարելի եղած է վերջին վայրկեաններուն Մարտ 14-ի (Սաատ Հարիրի) եւ Մարտ 8-ի (Միշէլ Աուն-ի) կողմերու միջեւ համաձայնութեան հասնիլ:

Մայիս 2008-ին կայացած Տոհայի համաձայնութեամբ ու Միշէլ Սըլայմանի նախագահ ընտրութեամբ, Սուրիա վերագրած Լիբանան, այս անգամ, հաշտարարի դերով, եւ իր վրայէն վերցուցաւ Հարիրիի սպաննութիւնը կազմակերպած ըլլալու մեղքը, եւ Սուրիոյ բարեկամները Լիբանանի մէջ, գլխավորութեամբ Հրզպալլայի, դարձան անոր քաղաքական ուղղութիւնը ճշգրտող ուժն ու բազուկը:

Սուրիոյ բարեկամ Մարտ 8-ի ուժերուն բացարձակ տիրապետութիւնը գապուեցաւ եւ կասեցուցաւ Յունիս 7, 2009-ի երեսփոխանական ընտրութիւններուն, երբ երկու հակադիր ուժերը սաստիկ պայքար մղեցին իրար դէմ, արտասահմանէն քուէներ ապահովելու համար միլիոններ ծախսեցին, եւ Մարտ 14-ի ուժերուն կողմէ տարուած յաղթանակը, նահատակներու ընտանիքներուն արդարութեան հասնելու յոյսը երկարաձգեցին:

Այժմ, Մարտ 14-ի ուժերը կորսնցուցած են իրենց նախկին տիրաններէն Տիւրքի համայնքապետ Ուալիտ Ժումպլաթի նեցուկը, որ կարծէք ճաշակած ըլլալով Արեւմտաքի սուտ խոստումներով եփած ապուրը, բռնած է Սուրիոյ ճամբան, նկատի ունենալով իր համայնքի շահն ու իր զակի ապագան:

Մարտ 14-ի ուժերը կը սպասեն յաղթանակի մը որ պիտի գայ դուրսէն:

ՄԱԿ-ի ստեղծած արդարութեան ատեանը, որ արդէն ունեցաւ իր կեդրոնը Լա Հէյ-ի մէջ Մարտ 1, 2009-ին, կը սպասէ Գանատացի հարցաքննիչ Տանիէլ Պէլմարի ամբաստանագրի արձակման: Կ'ըսուի թէ դատավարութիւնը կրնայ սկսիլ զալ տարուայ Մարտ ամսուն:

Լիբանան եւ աշխարհ կը սպասեն գիտնալու թէ արդեօք Սուրիա՞ն կամ անոր մեղսակից Հրզպալլայ՞ն

պիտի ամբաստանուին Հարիրիի սպաննութեամբ, կամ Իսրայէլ պիտի քողագրեծուի Հրզպալլայի պետ Սալէտ Հասան Նասրալլայի կողմէ տրուած վերջին տեղեկութիւններու վրայ հիմնուած:

Ոմանք կ'ըսեն ամբաստանագիրը կրնայ տրուիլ զալ ամիս Դեկտեմբերին, ուրիշներ ալ կ'ըսեն զալ տարուայ Մարտ ամսուն:

Մինչ այդ, կ'ըսուի թէ Սէուտիէն եւ Սուրիան անվերջ եւ անապառ աշխատանք կը տանին սանձելու համար ամբաստանագրի հետեւանքով առաջանալիք իլլալուները կամ Սիւննի-Շի'ա համայնքներու միջեւ անբաղձալի կուր:

Հրզպալլան ալ կը սպառնայ կտրել իրեն երկարող ձեռքը:

Այս ամենէն վերջ եւ ամէնակարեւորը մեզի համար, Լիբանանահայութեան վիճակն է:

Դժբախտաբար, դրական չէզոքութիւն չպահեց կամ չկրցաւ պահել Լիբանանահայութիւնը ներկայ հակադիր ուժերու միջեւ:

Յունիս 2009-ի երեսփոխանական ընտրութիւններէն ետք, Դաշնակցութիւնը թէեւ ամէն կողմերու հետ բարեկամ դառնալու ճիգեր կ'ընէ, սակայն մինչեւ վիզը Մարտ 8-ի ուժերուն հետ մխրճուած ըլլալ կը թուի: Մինչեւ իրենց վիզը Մարտ 14-ի ուժերուն հետ մխրճուած ըլլալ կը թուին նաեւ Հնչակեաններն ու Ռամկավարները: Անոնք Հարիրիի հետ կողմնորոշուելով, կարծես կ'ուզեն Դաշնակցութեան հետ հաւասար չէ հաւասար գոյութիւն վայելել ազգային քաղաքական կեանքէն ներս, ինչպէս էր պարագան 1992-էն ի վեր Սուրիոյ իշխանութեան օրօք պարտադրուած Ֆորմիլայով:

Անոնք իրենց արդար տեղը գտած ըլլալ կը կարծեն Մարտ 14-ի ուժերու կողքին, որովհետեւ Հարիրիի եւ անոր հետ գործակցող ուժերու օգնութեամբ գրաւած են Պէյրութի Հայ համայնքի տրուած երեսփոխանական ամբողջութեամբ մեծամասնութիւնը (4 ամբողջ 3-ը): Ատեւօք, աջի եւ ձախի պայքարի ժամանակ, Դաշնակցութիւնը որպէս աջակողմեան շարժում, մեծապէս օգտուած էր աջին հետ գործակցելով աջակողմեան հակում ունեցող քրիստոնեայ շրջաններուն մէջ եւ իր դիրքը այդպէս զօրացուցած տարիներու ընթացքին: Հիմա որ աջի եւ ձախի

պայքար գոյութիւն չունի այլեւս, Հնչակեաններն ու Ռամկավարները կ'օգտուին գործակցելով այն նոյն կողմերուն հետ զորս Դաշնակցութիւնը գործակցած էր ատեւօք:

Բարեբախտաբար, սակայն, Լիբանանահայութիւնը մէկ է եւ ամբողջական իր ազգային շահերու հետապնդման գիտակցութեամբ ու գործով:

Հոն այլեւս չէ մնացած էջմիածնական-Անթիլիասական հնացած պայքար:

Հայկական Յեղասպանութեան պայքարի առաջատարն է Լիբանանահայը:

Ան տակաւին բաբախուն եւ կայտառ սիրտն է Սփիւռքահայութեան:

Աշխարհի ամէն կողմ տակաւին Լիբանանէն հասնող միտքերով, գաղափարներով եւ ազգային կեանքը աշխուժացնող ուժերով կը հարստանայ:

Հայկական Սփիւռքը: Թուրքիոյ Արաբական աշխարհ թափանցումին դէմ անվախ ու անհաւասար պայքար տանողն է Լիբանանահայութիւնը:

Թէեւ իր անցեալի թիւն ու քանակը կորսնցուցած է ան, սակայն իր ազգային առողջ նկարագրի գործութեամբ, կրցած է հայկական արժէքներ եւ իրաւունքներ յախնաբերել, պահել ու պաշտպանել:

Երկար է շարքը Լիբանանահայերուն, որոնք Լիբանանի ազատ եւ անկաշկանդ պայմաններու տակ, նոյնիսկ Հայաստանցի այցելուներուն տարբեր տեսակի հայկականութիւնով կը գինովցնեն:

Լիբանան հին ու վեհ է իր Մայրի ծառերով ինչպէս հին ու վեհ է Հայը իր Արարատով:

Եւ եթէ, ինչպէս պատմութիւնը կ'ըսէ, իմաստութեան տաճարը Սուրբ Գրիգորի, շինուած է Լիբանանէն բերուած Մայրի ծառերով, եւ մարդկութեան վերապրումը սկսած է Արարատի վրայ հանգած Նոյեան Տապանով, ապա Լիբանանահայը, Մայրիներով պատուած իմաստութեամբ եւ Արարատով վեհացած նկարագրով պիտի գիտնայ ու պէտք է գիտնայ իր համայնքի ամբողջական եւ ոչ հատուածական շահերու պաշտպանութիւնն ու պահպանումը, վասն Լիբանանի եւ վասն համայն հայութեան:

ԳՈՐԻՍԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՑԱԽԻՆ ԿԱՊՈՂ ՈՂՆԱՇԱՐՆ Է

Շարունակում է 7-էն

- ԱՄՆ-ի հայութիւնը քաղաքական եւ տնտեսական ոլորտներում մեծ նեցուկ է թէ՛ Հայաստանի Հանրապետութեանը, թէ՛ Արցախին: Անուրանալի է շուրջ մէկ միլիոն մեր եղբայրների եւ քույրերի օգնութիւնը իրենց արիւնակիցներին, ընդհանուր Հայրենիքին: Մեծագոյն ցանկութիւնն է, որ թէ՛ ԱՄՆ-ի եւ թէ՛ ընդհանրապէս սփիւռքի ողջ հայութիւնը էլ աւելի հզօրանայ, չձուլուի, պաշտպանի իր հայկական ոգին, Մայրենին ու

համազգային մեր Մեծ տեսլականը: Իսկ իբրեւ Գորիսի համալսարանի նախագահ կը ցանկանայի բազմաբնոյթ կապեր հաստատել ԱՄՆ-ի համալսարանների ու հայկական տարբեր կազմակերպութիւնների, անհատների հետ՝ ի շահ գիտութեան, մշակութի ու մեր Հայրենիքի: Իսկ սփիւռքահայ մամուլին, նրա անխոջ մշակներին, իրենց դժուարին գործի մէջ՝ տոկունութիւն ու յարատեւութիւն:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅԸ
ՌՈՒՋԱՆՆԱԽԱՆՋԱԴԵԱՆԻ

ՅԱԿՈՒ ԿԱՐԱՊԵՆՑԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

Շարունակում է 16-էն

խանդավառ ու յախուռն երիտասարդութեան մէջ: Անպատմելի ուրախ էր ու հպարտ: Բայց նաեւ տխուր ու տագնապած անկախութիւն կերտող հայրենի ժողովրդի դժուարութիւնների համար: Սակայն, ցաւալիօրէն չկարողացաւ, տե-

սածին ու զգացածին գեղարուեստական մարմնաւորում տալ: Դարիս ամենազաւազիր հիւանդութեանը գոհ՝ նա այս աշխարհից հեռացաւ 1994-ին Բոստոնում (ԱՄՆ), այդպէս էլ չհասցնելով թղթին յանձնել, ինչպէս ինքն է բնորոշել՝ «վաղուայ գրելիքը, որ աւելի կարեւոր էր լինելու»...

ՊՈԼՍԱՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 34ԴԴ ՏԱՐԵԿԱՆ

Շարունակուած էջ 8-էն

նին, Տիար Միհրան Սասունեանին, իրաւաբան Նարո Չիլինկիրեանին, հաշուապահ Արամ Ակինեանին, ճարտարագէտ Վիգէն Խաչատուրեանին եւ ճարտարապետական գծագրութիւններու իր օգտակարութիւնը բերող՝ Փօլ Պագիրկանեանին:

Այս տարի մեծարուեցան Միութեան ծառայող Տիար Գուրգէն Պէրքանլար եւ Տիար Էտի Սարաֆօղլու, իրենց աւելի քան տասը տարիներու եւ Տիկին Մարի Խաչիկեան ալ իր աւելի քան տասներկու տարիներու ծառայութեանց համար ստացան մէկ աղամանդով զարդասեղներ: Բացակայ էին Միութեան Մայր Վարչութեան փոխատենագետ՝ իրաւաբան Էտիլին Մինասեան եւ Միութեան հիմնադիր անդամներէն՝ Տիար Կիւլպէնկ Մովսէսեան, որոնք աւելի քան քսան տարիներու իրենց ծառայութեանց համար արժանի նկատուեցան երկու աղամանդով կրծքանշանի: Ինչպէս նաեւ Մշակութային Յանձնախումբի ատենագետ՝ Տօքթ. Յով-

հաննէս Գուլակ Աւետիքեան որուն պիտի շնորհուէր 3 աղամանդով կրծքանշան իր 30 տարիներու անխոնջ ծառայութեանց համար: Նշենք թէ սոյն կրծքանշանները սիրայօժար պատրաստուած էին Միութեան անդամք՝ Սարո եւ Բաֆֆի Մարուքեան եղբայրներու կողմէ: Ատենագետը հաղորդեց աւետիս մը թէ Միութեան անդամներէն Տիար Միլիճան Կիւրեղեանի գաւազը՝ Նարեկ Կիւրեղեան New Zealandի Oakland քաղաքին մէջ կայացած աշխարհի թիավարութեան ախոյեանութեան մրցումին՝ չորրորդ հանդիսացած է:

Գեղարուեստական յայտագիրը ճոխացաւ Զանգեզուր նուագախումբի կողմէ ներկայացուած ճոխ երգերով ու նուագներով, պարահարթակը լեցուն պահելով խանդավառ պարողներով:

Հանդիսութիւնը շքեղ, հաճոյալի գիշեր մըն էր: Այս խօսքերը կ'ըսենք նկարագրելով չափազանց յաջող գիշեր մը: Անոնք որոնք չկրցան ներկայ գտնուիլ այս հրաշալի ճաշկերոյթին, թող նկատի առնեն յառաջիկայ տարի:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Շարունակուած էջ 14-էն

դիսաւոր գահակալութիւնը տեղի ունեցաւ պատրիարքարանի մայր եկեղեցւոյ մէջ ուր կատարեց նաեւ իր ուխտը ի ներկայութեան պատրիարքական տեղապահ Գէորգ Արքեպս. Արսլանեանի, որմէ ստացաւ նաեւ պատրիարքական ասան: Ներկայ էր նաեւ Գրիգոր Գուսան Եպս. Կարապետեան: Նախորդ պատրիարքի ընտրութենէն յայտնի դարձած էր «Կ. Պոլսոյ» պատրիարքի կոչումին փոփոխութիւնը «Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ» պաշտօնական տիտղոսին, քանի որ Հանրապետութեան մայրաքաղաքը փոխադրուած էր Անգարա եւ Կ. Պոլսոյ անունն ալ փոխուած իսթանպուլի: Յաջորդ պատրիարքներ կրեցին պաշտօնական այդ տիտղոսը որ պետութեան կողմէ ալ պարտադրուած էր:

Սուրբ Խաչ Դպրեվանքը

Գահակալութենէն երկու տարի ետք, 1953-ին, արդէն Դպրեվանքի «շքեղ եւ պատկառելի» մասնաշէնքին բացումը կը կատարուէր հոկտեմբեր 11-ին նախագահութեամբ Պատրիարքին եւ ի ներկայութեան հոգեւորական դասուն: Յաջորդ տարուան յունուարին աշակերտութիւնը, գրեթէ լրիւ Գարեգին Պատրիարքի անմիջական հոգածութեամբ բերուած Թուրքիոյ ներքին գաւառներէն, փոխադրուեցաւ նոր շէնքէն ներս ու այդ օր պաշտօնական բացումն ալ տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան իսթանպուլի կուսակալ Տոքթ. Փահրետտին Քերիմ Կէօքալի, Յունաց Աթենակորաս Տիեզերական Պատրիարքի, եւ այլ պաշտօնական անձանց: Գարեգին Պատրիարքի բացատրութեամբ դպրեվանքը պիտի ըլլար «կրօնի եւ գիտութեան վառարանը, որուն ջերմութեամբ եւ լոյսով իսկական մարդ պիտի դառնային աշակերտները, բարի եւ առաքինի քաղաքացիներ միանգամայն, հետեւելու համար այն կոչումին որուն համար սահմանած է գիրենք Աստուած»:

Ս. Խաչ Դպրեվանքի աշակերտութեան թիւը 30-էն 100-ի բարձրացաւ, եւ տաս տարի անց՝ 150-ի: Տասնամեակի սեմին նշուած է յատուկ գրքոյկին մէջ թէ «դպրեվանքը ընդհանրապէս Թուրքիոյ ներքին գաւառներէն ընդունած է աւելի քան 300 ուսումնաստէնք երիտասարդներ»: Դպրեվանքը իսկականին մէջ երկրորդական բարձրագոյն դպրոցի համապատասխան ծրագրով ընթացած է, ինչ տարուան ընթացքով եւ երեք բաժիններով՝ Միջնակարգ, Բարձրագոյն եւ Ընծայարան, երեքական տարիներով: Թէեւ սակաւաթիւ եղան հոգեւորական դարձողները, սակայն նաեւ դպրեվանքի անունին տակ վարժարանը հասցուց անհամեմատօրէն աւելի աշխարհա-

կան ասպարէզներու հետեւող երիտասարդներ:

Դպրեվանքի առաջին տեսուչը եղաւ Գարեգին Մ. Վրդ. Գազանձեան, ծնած իսթանպուլ, (յետագային Գարեգին Բ Պատրիարք), որուն օրով տողերուս գրողը 1955 թուին այցելած է եւ մի քանի օրով նորաշէն դպրեվանքին մէջ մնացած որպէս հիւրը Գարեգին Հայր Սուրբին: Գարեգին Պատրիարք չհասաւ ձեռնադրելու դպրեվանքի առաջին շրջանաւարտները, թիւով երեք, որոնք քահանայական կարգ եւ վեղար ստացան Շնորհք Պատրիարքի ձեռամբ: Ուրիշներ փոխադրուեցան Երուսաղէմ, հոն ուսան եւ ձեռնադրուացան ու շնորհալի հոգեւորականներ դարձան ծառայելով կարեւոր թեմերէն ներս:

Գարեգին Պատրիարքի Վախճանը

Թուրքիոյ Հայոց 81-րդ Պատրիարքը՝ Երանաշնորհ Գարեգին Արքեպս. Խաչատուրեան յանկարծական կերպով կը վախճանէր 1961 յունիս 22-ի հինգշաբթի օր, Սրբոց Թարգմանչաց Սահակայ եւ Մերսոպայ տօնին, Պէյօղլուի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամերգութեան ընթացքին: Առանց առողջական մասնաւոր ախտանշանի նոյն առաւօտուն, ընկերակցութեամբ Շնորհք Եպս. Գալուստեանի, «մեծ ուրախութեամբ» ինքնաշարժով կը հասնէր եկեղեցի: Ժամերգութիւնը նոր սկսած, «Աշխարհ ամենայն» երգի աւարտին տկարութեան նշաններ ցոյց տալով Գարեգին Պատրիարք աւանդատուն կը քաշուէր եւ Շնորհք Եպիսկոպոս եւ քահանաներ գինք շնչասպառ վիճակի մէջ կը գտնէին: Բժիշկներ կը հասնէին եւ սակայն կէս ժամ ետք, երկու կարեւոր յանձնարարութիւններ տալէ ետք կը վախճանէր 81 տարեկը լրացուցած, տասը տարի եւ վեց ամիս գահակալելէ ետք:

Շնորհք Եպիսկոպոսի տեղեկութեանց համաձայն վախճանեալ Պատրիարքը իր վերջին վայրկեաններուն ըսած էր, նախ, երկարաձգել տալ Շնորհք Եպիսկոպոսի Թուրքիա կեցութիւնը որ կ'աւարտէր յաջորդ օրն իսկ, բնակութեան ժամկէտը լրացած ըլլալով, եւ երկրորդ Թարգմանչաց տօնին առիթով կը փափաքէր որ Շնորհք Սրբազան նախորդ Մեսրոպ Նարոյեան Պատրիարքի շիրմին վրայ նոյն օրն իսկ «հոգւոց» մը արտասանէր Շիրջիլի գերեզմանատան մէջ: Այս երկուքն էին իր վերջին յանձնարարութիւնները: Վախճանեալ Գարեգին Խաչատուրեան Պատրիարքի արժանաւոր յաջորդը կ'ըլլար նոյն ինքն Շնորհք Եպս. Գալուստեան որ կ'ընտրուէր նոյն 1961 տարուոյ վերջերը ու կը գահակալէր յաջորդող Ս. Մննդեան շաբթուն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

Շարունակուած էջ 8-էն

ին նշանաւոր առակներէն մի քանի հատը եւ գուարճացուցին հանդիսատեսները իրենց դիպուկ եւ իմաստալից պատգամներով: Նշմարելի էր Դ. դասարանի աշակերտներուն ունեցած դերասանական տաղանդը, որ իրապէս բացառապատկեցաւ իրենց համարձակ կեցուածքներուն եւ շարժումներուն ընդմէջէն: Բ. եւ Գ. կարգերու աշակերտները բեմականացուցին «Սասնայ Մուրը», ուր նշմարելի էր մեր փոքր աշակերտներուն մօտ եղած անհաւատալի կարողութիւնը երկարաշունչ տողեր անգիր ընելու ու արտասանելու: Ը. կարգի աշակերտներէն՝ Քրիստափոր Խաչատուրն ու Շահէ Տէմիրճեանը, արտասանեցին Պարոյր Սեւակի «Հայաստան»ը եւ ցուցադրեցին իրենց պատրաստած power point-ը: Ապա, երկու այլ աշակերտուհիներ Ը. կարգէն՝ Վանա Կէօքէօգեանն ու Մելինէ Թոփճեանը, ցոյց տուին Վանայ Լիճին եւ Սուրբ Խաչ եկեղեցիին վրայ իրենց

պատրաստած power point-ն ու ներկայացուցին եկեղեցիին պատմութիւնն ու անդրադարձան վերջերս պատահած իրադարձութիւններուն: Դպրոցիս տնօրէն՝ Պարոն Շահէ Մանկրեանը, փակեց հանդիսութիւնը շնորհակալութիւն յայտնելով այն բոլոր ուսուցիչներուն, որոնք ամենայն բժանդրութեամբ պատրաստած էին սոյն ձեռնարկը եւ իր սրտի գոհունակութիւնը յայտնեց, ըսելով որ իրապէս իրախուսիչ երեւոյթ մըն էր հանդէսին ընթացքին դիտել եւ լսել մեր աշակերտները որոնք ամենայն հանգստութեամբ կրնային արտայայտուիլ մեր մայրենի լեզուով, որ անշուշտ բոլոր հայկական վարժարաններու հետապնդած նպատակներէն մէկն է: Վարձքը կատար Յովսէփեան Վարժարանի ուսուցչակազմին եւ բոլոր հայ մշակներուն, որոնք ամէն օր մեծ մարտահրաշքներու պատնէշին դիմաց կանգնած կը փորձեն վառ պահել մեր լեզուն ու հարուստ մշակոյթը:

50 ՏԱՐԻ ԾԱՓԱՅՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՏԱԿ

Շարունակուած էջ 13-էն

մշակոյթի բնագաւառում 50 տարիներ ընթացքին աշխատանքի համար ուղարկուած յատուկ շքանշանն ու Պատուոգիրը:

«Գայիանէի» 50-ամեակի առթիւ ողջունի հեռագրեր էին յղել տեղուոյ հայկական համայնքի տարբեր հաստատութիւնների ու կազմակերպութիւնների ղեկավարներ, իսկ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Պուէնոս Այրեսի մասնաճիւղի քարտուղար Անտոնի Սարաֆեանը ՀԲԸՄ անունից յանձնեց յուշատախտակ:

Համերգի ընթացքում ելոյթ ունեցան նաեւ երգչուհի Միրտա Սաջեանը, երգիչներ Սերիօ Չափրագեանը եւ Խոսեան Դարբինեանը, եւ «Կոմիտաս» երգչախումբը, որոնք ներկաների կողմից արժանացան ջերմ ծափահարութիւններին, իսկ Արժեքներու հայ Մշակութային Միութիւնը նրանց յանձնեց շքեղ ծաղկեփնջեր: Արժեքներու

հայ Մշակութային Միութեան կողմից շնորհակալութեան ջերմ խօսքեր եւ ծաղկեփնջեր ստացաւ նաեւ կոմպոզիտոր Թուրքման Գիրբեյիկեան Հայթայեանը, որի ստեղծագործութիւններից շատերն են ոգեշնչման աղբիւր դառնում եւ նոր պարային բեմադրութիւնների ստեղծման համար:

Չէին կարող մոռանալ ու ծաղկեփնջեր չմատուցել նաեւ խոսնակներ Իվան Բիսեկլիա Լոմոմջեանին եւ Ռոսալբա Սարաֆեանին, որոնք իրենց հաճելի ու արդէն բոլորի համար ծանօթ ու սիրելի դարձած ձայներով «Գայիանէի» ամէն ելոյթ ուղեկցում են ոչ միայն որպէս համերգավարներ, այլեւ ներկաներին ներկայացնում են Հայաստանի պատմութեան դրուագներ, պատմում հայկական պարի մասին:

Հաշուի առնելով պարախմբի անցած հարուստ ուղին, կատարողական վարպետութիւնն ու հանդիսատեսների մշակական սէրը՝ Պուէնոս Այրես նահանգի կառավարու-

թիւնը «Գայիանէի» 50-ամեակին նուիրուած բոլոր միջոցառումները յայտարարել է Նահանգային մակարդակով մշակութային կարեւորութիւն ունեցող միջոցառումներ:

Երկար տարիների բեղուն գործունէութիւնն ու ծափերից թնդացող շատ դահլիճներ ցանկանք «Գայիանէին», որ հայկական պարի մի իսկական դպրոց է դարձել, որտեղ, համոզուած ենք, դեռ շատ սերունդներ կը սնունեն ժողովրդական երաժշտութեան ու ազգային պարի ակունքներից:

Կարծում եմ սրանից 50 տարի առաջ, երբ մի իսկումը ոգեւորուած

երիտասարդներ, ոգեշնչուած Հայաստանի Պարի Պետական Համոյթի ելոյթներից, հաւաքուեցին ու որոշեցին ստեղծել հայկական պարի մի խումբ, չէին էլ պատկերացնում, որ դա սկիզբն էր մի ճանապարհի, որով պիտի քայլէին 50 երկար ու ձիգ տարիներ ու որին պիտի միանային նաեւ յաջորդ սերունդները: Սակայն այսպիսին է արեան կանչը, այսպիսին է հայի սրտի բաբախմանը համահունչ հայ պարի կրօնքի ուժն ու այդ՝ թւում էր վայրկեանական բռնկման պահին ստեղծուած «Գայիանէ» պարախումբն ահա արդէն կեանքի յոբելիանն է տօնում:

Everyday Low Prices! Holiday Specials!

 <p>Grey Goose Vodka All Flavors</p> <p>\$21.99</p>	 <p>Ketel One Vodka</p> <p>\$17.99</p>	 <p>Skyy Vodka</p> <p>\$8.99</p>	 <p>Espolon Tequila Silver or Reposado</p> <p>\$19.99</p>	 <p>Dewar's 12 Years</p> <p>\$15.99</p>
 <p>Johnnie Walker Blue Label</p> <p>\$119.99</p>	 <p>Hennessy VS Cognac</p> <p>\$21.99</p>	 <p>Hennessy XO Cognac</p> <p>\$109.99</p>	 <p>Courvoisier VS Cognac</p> <p>\$16.99</p>	 <p>Courvoisier VSOP Cognac</p> <p>\$32.99</p>
 <p>Jack Daniel's Old No. 7 Whiskey</p> <p>\$14.99</p>	 <p>Bacardi Rum Light or Gold</p> <p>\$8.99</p>	 <p>Baileys Irish Cream Liqueur</p> <p>\$13.99</p>	 <p>Sailor Jerry Rum</p> <p>\$11.99</p>	 <p>Jacques Cardin VSOP Cognac</p> <p>\$14.99</p>
 <p>Chivas Regal 12-Yr Scotch Whisky</p> <p>\$15.99</p>	 <p>Ciroc Vodka All Flavors</p> <p>\$18.99</p>	 <p>Dewar's White Label Whisky 1.75L</p> <p>\$24.99</p>	 <p>Grand Marnier Liqueur</p> <p>\$29.99</p>	 <p>Cazadores Reposado Tequila</p> <p>\$19.99</p>
 <p>Jagermeister Liqueur</p> <p>\$14.99</p>	 <p>Avion Silver Tequila</p> <p>\$29.99</p>	 <p>Maker's Mark Bourbon Whisky</p> <p>\$18.99</p>	 <p>Jose Cuervo Especial Tequila</p> <p>\$9.99</p>	 <p>Remy Martin 1738 Cognac</p> <p>\$42.99</p>
 <p>Ksarak Arak</p> <p>\$17.99</p>	 <p>Captain Morgan Spiced Rum</p> <p>\$10.99</p>	 <p>Sauza Hornitos Plata Tequila</p> <p>\$14.99</p>	 <p>Disaronno Originale</p> <p>\$14.99</p>	 <p>Noy 10 Yr Armenian Brandy</p> <p>\$29.99</p>

Southern California's Premier Wine & Spirits Superstore

3 LOCATIONS TO SERVE YOU

- 1785 E. Washington Blvd., Pasadena (corner of Allen) • (626) 794-7026
- 825 W. Glenoaks Blvd., Glendale (corner of Highland) • (818) 242-0683
- 13654 Burbank Blvd., Sherman Oaks (corner of Woodman) • (818) 785-6529

Hours: Mon. - Sat., 9am - 8pm • Closed Sunday

*This ad expires on 12/14/10 • We reserve the right to limit quantities • No CCs • Sales tax excluded • Prices subject to change without notice.
• Ad prices may remain in effect longer than the time period indicated • All items are 750ml in size unless specified.

MISSION
Wine & Spirits